

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. rugpjūčio 24 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2022/0253(NLE)

11898/22
ADD 1

ASIE 61	TELECOM 346
COASI 132	RECH 473
CONOP 77	CLIMA 408
COTER 210	ENER 403
POLCOM 100	TRANS 537
SUSTDEV 146	TOUR 57
PI 105	EDUC 295
GENDER 136	CULT 89
JAI 1103	ENV 812
MIGR 235	POLMAR 47
COHAFA 80	SAN 490
COHOM 93	AGRI 381
CODRO 2	EMPL 313
COMPET 659	STATIS 37

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2022 m. rugpjūčio 24 d.
kam:	Tarybos generaliniam sekretoriatui
Komisijos dok. Nr.:	COM(2022) 426 final Annex
Dalykas:	Pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Tailando Karalystės pagrindų susitarimo dėl visapusės partnerystės ir bendradarbiavimo pasirašymo Europos Sąjungos vardu ir laikino taikymo PRIEDAS

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2022) 426 final Annex.

Pridedama: COM(2022) 426 final Annex

Briuselis, 2022 08 23
COM(2022) 426 final

ANNEX

PRIEDAS

prie

Pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo

dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Tailando Karalystės pagrindų susitarimo dėl visapusės partnerystės ir bendradarbiavimo pasirašymo Europos Sąjungos vardu ir laikino taikymo

PRIEDAS

EUROPOS SĄJUNGOS
BEI JOS VALSTYBIŲ NARIŲ
IR TAILANDO KARALYSTĖS
PAGRINDŲ SUSITARIMAS
DĖL VISAPUSĖS PARTNERYSTĖS IR
BENDRADARBIAVIMO

EUROPOS SAJUNGA, toliau – Sąjunga arba ES,

ir

BELGIJOS KARALYSTĖ,

BULGARIJOS RESPUBLIKA,

ČEKIJOS RESPUBLIKA,

DANIJOS KARALYSTĖ,

VOKIETIJOS FEDERACINĖ RESPUBLIKA,

ESTIJOS RESPUBLIKA,

AIRIJA,

GRAIKIJOS RESPUBLIKA,

ISPANIJOS KARALYSTĖ,

PRANCŪZIJOS RESPUBLIKA,

KROATIJOS RESPUBLIKA,

ITALIJOS RESPUBLIKA,

KIPRO RESPUBLIKA,

LATVIJOS RESPUBLIKA,

LIETUVOS RESPUBLIKA,

LIUKSEMBURGO DIDŽIOJI HERCOGYSTĖ,

VENGRIJA,

MALTOS RESPUBLIKA,

NYDERLANDŲ KARALYSTĖ,

AUSTRIJOS RESPUBLIKA,

LENKIJOS RESPUBLIKA,

PORTUGALIJOS RESPUBLIKA,

RUMUNIJA,

SLOVĖNIJOS RESPUBLIKA,

SLOVAKIJOS RESPUBLIKA,

SUOMIJOS RESPUBLIKA,

ŠVEDIJOS KARALYSTĖ,

Europos Sąjungos valstybės narės,

toliau – valstybės narės,

ir

TAILANDO KARALYSTĖ,

toliau – Tailandas,

toliau kartu – Šalys,

ATSIŽVELGDAMOS į tradicinius draugiškus Šalių santykius ir glaudžius jas siejančius istorinius, politinius ir ekonominius ryšius,

SKIRDAMOS ypač daug dėmesio savo tarpusavio santykių visapusiškam pobūdžiui,

PATVIRTINDAMOS įsipareigojimą laikytis demokratiškas principų ir gerbti žmogaus teises bei pagrindines laisves, kaip nustatyta 1948 m. gruodžio 10 d. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos (JT Generalinės Asamblėjos) priimtoje Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje ir kituose atitinkamuose tarptautiniuose žmogaus teisių dokumentuose,

PATVIRTINDAMOS įsipareigojimą laikytis teisinės valstybės ir gero valdymo principų, taip pat savo norą skatinti ekonominę ir socialinę savo gyventojų pažangą, atsižvelgiant į aplinkos apsaugos reikalavimus ir darnaus vystymosi principus, taip pat į 2015 m. rugsėjo 25 d. JT Generalinės Asamblėjos rezoliucija Nr. 70/1 priimtą Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m.,

PRIPAŽINDAMOS Tailando, kaip besivystančios šalies, statusą ir atsižvelgdamos į atitinkamą Šalių išsivystymo lygį,

PRIPAŽINDAMOS būtinybę propaguoti ginklų neplatinimo ir nusiginklavimo koncepcijas ir tikslus įgyvendinant atitinkamas tarptautines ir regionines priemones, kad būtų galima atremti masinio naikinimo ginklų (MNG) keliamą pavojų. Bendru sutarimu priimtoje Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos (JT ST) rezoliucijoje 1540 (2004) pabrėžiamas visos tarptautinės bendruomenės įsipareigojimas kovoti su tokių ginklų platinimu. 2003 m. gruodžio 12 d. Europos Vadovų Taryba priėmė Kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategiją, o 2003 m. lapkričio 17 d. Europos Sąjungos Taryba patvirtino Europos Sąjungos politiką dėl ginklų neplatinimo klausimo įtraukimo į Sąjungos santykius su trečiosiomis šalimis. Tailandas, kaip Pietryčių Azijos valstybių asociacijos (ASEAN) narys, yra viena iš 1995 m. gruodžio 15 d. Bankoke pasirašytos Sutarties dėl Pietryčių Azijos zonos be branduolinių ginklų šalių steigėjų,

KADANGI Šalys pripažįsta nusiginklavimo, ginklų kontrolės, taikos ir saugumo bei vystymosi tarpusavio ryšius ir pažymi, kad glaudesnis Šalių bendradarbiavimas skatinant įgyvendinti atitinkamas tarptautines priemones gali padėti daryti pažangą siekiant JT darnaus vystymosi tikslų (DVT) ir užtikrinant saugesnį pasaulį,

KADANGI Šalys terorizmą laiko grėsme pasauliniam saugumui ir nori stiprinti dialogą bei bendradarbiavimą kovojant su terorizmu pagal atitinkamas JT ST rezoliucijas, visų pirma JT ST rezoliuciją 1373 (2001), jos dar kartą patvirtina, kad pagarba visų asmenų žmogaus teisėms ir teisinės valstybės principo laikymasis yra kovos su terorizmu pagrindai,

PATVIRTINDAMOS, kad visai tarptautinei bendruomenei susirūpinimą keliantys sunkiausi nusikaltimai neturi likti nubausti ir kad veiksmingas baudžiamasis persekiojimas už juos turi būti užtikrinamas imantis priemonių nacionaliniu lygmeniu ir stiprinant pasaulinį bendradarbiavimą,

PATVIRTINDAMOS pasiryžimą kovoti su tarptautinei bendruomenei susirūpinimą keliančiais sunkiais nusikaltimais,

PRIPAŽINDAMOS 1980 m. kovo 7 d. pasirašyto Europos ekonominės bendrijos ir Indonezijos, Malaizijos, Filipinų, Singapūro ir Tailando – ASEAN šalių narių – bendradarbiavimo susitarimo ir vėlesnių prisijungimo prie jo protokolų svarbą,

PRIPAŽINDAMOS esamų Šalių santykių stiprinimo svarbą siekiant gerinti jų tarpusavio bendradarbiavimą ir jų bendrą valią įtvirtinti, gilinti ir įvairinti tarpusavio santykius abipusio intereso srityse, remiantis suverenumo, lygybės, nediskriminavimo, natūralios aplinkos išsaugojimo ir abipusės naudos principais,

PRIPAŽINDAMOS, kad Tailandas ir Europos Sąjunga siekia bendro tikslo užtikrinti efektyvaus išteklių naudojimo, įtraukią, novatorišką, neutralaus poveikio klimatui žaliąją ekonomiką ir kad keičiantis patirtimi, įgyta įgyvendinant Šalių vidaus politiką, galima pagerinti jų rezultatus ir sparčiau įgyvendinti JT darnaus vystymosi tikslus,

IŠREIKŠDAMOS besąlygišką įsipareigojimą visapusiškai skatinti darnų vystymąsi, įskaitant aplinkos apsaugą, veiksmingą bendradarbiavimą kovojant su klimato kaita ir veiksmingą 1992 m. gegužės 9 d. Rio de Žaneire priimtos Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (UNFCCC) bei 2015 m. gruodžio 12 d. Paryžiuje priimto Paryžiaus susitarimo įgyvendinimą, taip pat veiksmingą tarptautiniu mastu pripažintų darbo ir socialinių standartų propagavimą ir taikymą,

UŽTIKRINDAMOS, kad šiuo požiūriu nė vienas nebūtų nepaliekamas nuošalyje,

PABRĖŽDAMOS, kaip svarbu gilinti santykius ir stiprinti bendradarbiavimą tokiose srityse kaip migracija,

PATVIRTINDAMOS savo norą stiprinti Šalių bendradarbiavimą, grindžiamą bendromis vertybėmis ir abipuse nauda, veiksmus visapusiškai derinant su veikla, vykdoma pagal regionines programas,

PRIPAŽINDAMOS svarbą, kurią Šalys teikia principams ir taisyklėms, kuriais reglamentuojama tarptautinė prekyba, visų pirma nustatytiems 1994 m. balandžio 15 d. Marakeše sudarytoje Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) steigimo sutartyje, ir būtinybei skaidriai ir nediskriminuojant taikyti šiuos principus ir taisykles,

PAŽYMĖDAMOS, kad Šalims nusprendus pagal šį Susitarimą sudaryti konkrečius susitarimus dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės, kuriuos ES turėtų sudaryti pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo Trečiosios dalies V antraštinę dalį, tokių būsimų konkrečių susitarimų nuostatos nebūtų privalomos Airijai, nebent ES kartu su Airija, atsižvelgdamos į jų ankstesnius dvišalius santykius, praneštų Tailandui, kad pagal Protokolą Nr. 21 dėl Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės, pridėtą prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo, Airijai, kaip ES daliai, tokie būsimi konkretūs susitarimai tampa privalomi. Be to, Airijai nebūtų privalomos jokios vėlesnės ES vidaus priemonės, kurios pagal minėtą V antraštinę dalį turėtų būti priimtos šiam Susitarimui įgyvendinti, nebent ji pagal Protokolą Nr. 21 praneštų apie savo pageidavimą dalyvauti įgyvendinant tokias priemones arba joms pritarti. Be to, pažymima, kad tokiems būsimiems konkretiems susitarimams arba vėliau priimtoms ES vidaus priemonėms būtų taikomas prie tų Sutarčių pridėtas Protokolas Nr. 22 dėl Danijos pozicijos,

SUSITARĖ:

I ANTRAŠTINĖ DALIS

POBŪDIS IR TAIKYMO SRITIS

1 STRAIPSNIS

Bendrieji principai

1. Pagarba demokratijos principams, žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms, kaip nustatyta Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje ir kituose atitinkamuose tarptautiniuose žmogaus teisių dokumentuose, taip pat teisinės valstybės principui, yra Šalių vidaus ir tarptautinės politikos pagrindas ir vienas iš esminių šio Susitarimo elementų.
2. Šalys patvirtina įsipareigojimą visapusiškai skatinti darnų vystymąsi, bendradarbiauti sprendžiant su klimato kaita ir globalizacija susijusius uždavinius ir prisidėti prie Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. įgyvendinimo.
3. Šalys dar kartą patvirtina įsipareigojimą laikytis 2005 m. priimtos Paryžiaus deklaracijos dėl pagalbos veiksmingumo ir susitaria stiprinti bendradarbiavimą, siekdamos toliau gerinti vystymosi rezultatus.

4. Šalys dar kartą patvirtina, kad jos, visų pirma atsižvelgdamos į tarptautinius įsipareigojimus, laikysis gero valdymo principų ir visais lygmenimis kovos su korupcija.

5. Šalys susitaria, kad, palaikydamos bendradarbiavimą pagal šį Susitarimą, atsižvelgs į atitinkamus savo poreikius ir pajėgumus.

2 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimo tikslai

Atsižvelgdamos į tvirtus partnerystės ryšius, Šalys susitaria puoselėti į ateitį orientuotus santykius, grindžiamus labiau struktūruota ir strategine perspektyva, bendromis vertybėmis ir abipusio intereso klausimais, ir įsipareigoja palaikyti išsamų dialogą ir skatinti tolesnį tarpusavio bendradarbiavimą visuose bendro intereso sektoriuose. Jos visų pirma sieks:

- a) dvišaliu ir daugiašaliu pagrindu plėtoti bendradarbiavimą visuose atitinkamuose regioniniuose ir tarptautiniuose forumuose ir organizacijose, susijusiuose su klausimais, kuriems taikomas šis Susitarimas;
- b) pradėti bendradarbiauti kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu srityje;
- c) pradėti dialogą dėl tarptautinei bendruomenei susirūpinimą keliančių sunkių nusikaltimų;
- d) pradėti bendradarbiauti terorizmo ir tarpvalstybinio nusikalstamumo prevencijos ir kovos su šiais reiškiniais srityse;

- e) siekdamas abipusės naudos, sudaryti sąlygas Šalių tarpusavio prekybos ir investicijų didinimui ir plėtrai ir skatinti šiuos procesus, kartu užtikrinamos, kad būtų laikomasi PPO principų ir taisyklių, bei padėdamos siekti darnaus vystymosi tikslo ir propaguodamos tvarias tiekimo grandines bei atsakingą verslo praktiką;
- f) pradėti bendradarbiauti visose su prekyba ir investicijomis susijusiose abipusio intereso srityse, siekdamas skatinti įgyvendinti PPO principus ir taisykles, palengvinti tvarius prekybos ir investicijų srautus, užkirsti kelią prekybos ir investicijų kliūtims ir jas pašalinti, veiksmus derindamos su esamomis ir būsimomis regioninėmis ES ir ASEAN iniciatyvomis, jas papildydamos ir prisidėdamos prie šių iniciatyvų ir prie darnaus vystymosi;
- g) pradėti bendradarbiauti laisvės, saugumo ir teisingumo srityje, be kita ko, teisinės valstybės principo ir teismo bei teisinio bendradarbiavimo, asmens duomenų apsaugos, migracijos, kovos su pinigų plovimu, organizuotu nusikalstamumu ir neteisėtais narkotikais klausimais;
- h) pradėti bendradarbiauti visuose kituose abipusio intereso sektoriuose, visų pirma makroekonominės politikos ir finansų įstaigų, plėtros planavimo, gero mokesčių srities valdymo, kovos su korupcija, įmonių socialinės atsakomybės, pramonės politikos ir labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių, informacinės visuomenės, mokslo, technologijų ir inovacijų, mažo anglies dioksido pėdsako, žiedinės ir žaliosios ekonomikos, bioekonomikos, klimato kaitos, energetikos, transporto, mokslinių tyrimų ir plėtros, švietimo ir mokymo, kultūros, turizmo, žmogaus teisių, lyčių lygybės, aplinkos ir gamtos išteklių, žemės ūkio ir kaimo plėtros, sveikatos priežiūros, statistikos, žinių visuomenės, maisto saugos, fitosanitarijos ir veterinarijos, užimtumo ir socialinių reikalų srityse;

- i) skatinti aktyvesnę Šalių dalyvavimą subregioninėse, regioninėse ir trišalėse bendradarbiavimo programose, kuriose gali dalyvauti kita Šalis;
- j) įvairiomis priemonėmis, įskaitant kultūrinius mainus, informacinių ir ryšių technologijų (IRT) naudojimą ir švietimą, stiprinti Šalių vaidmenį ir didinti jų matomumą viena kitos regionuose;
- k) skatinti žmonių tarpusavio supratimą, šiuo tikslu seminaruose, konferencijose, jaunimo mainų programose, kibernetinės erdvės pratybose, mokymo kursuose, mainų programose ir kituose renginiuose palaikant įvairių nevyriausybinių subjektų, pavyzdžiui, ekspertų grupių, akademinės bendruomenės, pilietinės visuomenės ir žiniasklaidos, bendradarbiavimą.

3 STRAIPSNIS

Masinio naikinimo ginklai

1. Šalys laikosi nuomonės, kad masinio naikinimo ginklų ir jų siuntimo į taikinių priemonių platinimas tiek valstybiniais, tiek nevalstybiniais subjektams yra viena iš didžiausių grėsmių tarptautiniam stabilumui ir saugumui. Šalys susitaria bendradarbiauti ir prisidėti kovojant su masinio naikinimo ginklų, taip pat jų siuntimo į taikinių priemonių platinimu, visapusiškai laikydamosi esamų įsipareigojimų, priimtų pagal tarptautines nusiginklavimo ir ginklų neplatinimo sutartis ir susitarimus, ir kitų atitinkamų Jungtinėse Tautose, įskaitant pagal JT ST rezoliucijas, priimtų tarptautinių įsipareigojimų ir juos įgyvendindamos nacionaliniu lygmeniu. Šalys susitaria, kad ši nuostata yra esminis šio Susitarimo elementas.

2. Be to, Šalys susitaria bendradarbiauti ir prisidėti kovojant su masinio naikinimo ginklų ir jų siuntimo į taikinių priemonių platinimu bei skatinant įgyvendinti tarptautinius nusiginklavimo srities dokumentus:

- a) imdamosi veiksmų, kad taptų visų kitų susijusių tarptautinių dokumentų šalimis ir juos visapusiškai įgyvendintų;
- b) pagal atitinkamus tarptautinius įsipareigojimus didindamos nacionalinės eksporto kontrolės veiksmingumą, vykdydamos su masinio naikinimo ginklais susijusių prekių eksporto ir tranzito kontrolę, įskaitant atitinkamais atvejais vykdomą dvejopo naudojimo technologijų galutinės paskirties kontrolę, kad tos technologijos nebūtų naudojamos masinio naikinimo ginklams, taikant veiksmingas teisinio ar administracinio vykdymo užtikrinimo priemones, įskaitant veiksmingas sankcijas už eksporto kontrolės pažeidimus ir jų prevencines priemones, be kita ko, palaikant bendradarbiavimą ir stiprinant gebėjimus;
- c) skatindamos visapusiškai ir veiksmingai įgyvendinti 1968 m. liepos 1 d. Londone, Maskvoje ir Vašingtone pasirašytą Branduolinio ginklo neplatinimo sutartį (NPT), kuri yra pasaulinio branduolinio ginklo neplatinimo ir nusiginklavimo režimo pagrindas ir svarbi priemonė plėtojant branduolinės energijos naudojimą taikiais tikslais, 1972 m. balandžio 10 d. Londone, Maskvoje ir Vašingtone pasirašytą Biologinių ir toksinių ginklų konvenciją (Konvenciją dėl bakteriologinių (biologinių) ir toksinių ginklų kūrimo, gamybos ir saugojimo uždraudimo, BTWC) ir 1993 m. sausio 13 d. Paryžiuje ir Niujorke pasirašytą Cheminio ginklo uždraudimo konvenciją (CWC).

3. Šalys susitaria pradėti nuolatinį dialogą, kuriuo būtų papildytos ir įtvirtintos šios nuostatos. Toks dialogas gali būti palaikomas regioniniu lygmeniu.

4 STRAIPSNIS

Šaulių ir lengvieji ginklai bei kiti įprastiniai ginklai

1. Šalys pripažįsta, kad neteisėta šaulių ir lengvųjų ginklų, įskaitant jų šaudmenis, gamyba, perdavimas ir platinimas, taip pat pernelyg didelių jų kiekių kaupimas, nepakankamas ginklų atsargų valdymas ir saugumas bei nekontroliuojamas plitimas, turintys įvairių humanitarinių ir socialinių bei ekonominių pasekmių, ir toliau kelia rimtą grėsmę taikai ir tarptautiniam saugumui, taip pat darniam vystymuisi individualiu, vietos, nacionaliniu, regionų ir tarptautiniu lygmenimis.

2. Šalys susitaria laikytis atitinkamų įsipareigojimų kovoti su neteisėta prekyba šaulių ir lengvaisiais ginklais, įskaitant jų šaudmenis, pagal galiojančius tarptautinius susitarimus ir JT ST rezoliucijas, taip pat įsipareigojimų pagal kitus šioje srityje taikomus tarptautinius dokumentus, pavyzdžiui, 2001 m. liepos 20 d. JT Generalinės Asamblėjos priimtą JT veiksmų programą dėl neteisėtos prekybos šaulių ir lengvaisiais ginklais visų aspektų prevencijos, kovos su ja ir jos panaikinimo, ir tuos įsipareigojimus visapusiškai įgyvendinti.

3. Šalys pripažįsta vidaus kontrolės sistemų svarbą pagal tarptautinius įsipareigojimus perduodant įprastinius ginklus ir 2013 m. balandžio 2 d. JT Generalinės Asamblėjos rezoliucija Nr. 67/234B priimtos Sutarties dėl prekybos ginklais (SPG) tikslą ir paskirtį. Šalys pripažįsta, kad tokią kontrolę svarbu vykdyti atsakingai, prisidedant prie taikos, saugumo ir stabilumo užtikrinimo tarptautiniu ir regioniniu lygmenimis, žmonių kančių mažinimo ir įprastinių ginklų nukreipimo neteisėtam naudojimui prevencijos. Šalys susitaria stiprinti dialogą ir bendradarbiavimą eksporto kontrolės srityje.

4. Šalys susitaria stiprinti bendradarbiavimą ir siekti užtikrinti pastangų, susijusių su neteisėtos prekybos šaulių ir lengvaisiais ginklais prevencija ir panaikinimu, įprastinių ginklų perdavimu ir nacionalinėmis įprastinių ginklų importo ir eksporto kontrolės sistemomis, derinimą, tarpusavio papildomumą ir sąveiką.

5 STRAIPSNIS

Tarptautinei bendruomenei susirūpinimą keliantys sunkūs nusikaltimai

Šalys dar kartą patvirtina, kad visai tarptautinei bendruomenei susirūpinimą keliantys sunkiausi nusikaltimai neturėtų likti nubausti ir kad baudžiamasis persekiojimas už juos turėtų būti užtikrintas imantis priemonių atitinkamai nacionaliniu arba tarptautiniu lygmeniu ir stiprinant tarptautinį bendradarbiavimą pagal Šalių nacionalinius įstatymus.

6 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas terorizmo prevencijos ir kovos su juo srityje

1. Šalys dar kartą patvirtina, kad svarbu kovoti su terorizmu visapusiškai laikantis teisinės valstybės principo, tarptautinės teisės normų, visų pirma 1945 m. birželio 26 d. San Fransiske pasirašytos Jungtinių Tautų Chartijos ir atitinkamų JT ST rezoliucijų, žmogaus teisių teisės ir tarptautinės humanitarinės teisės normų. Atsižvelgdamos į tai ir į JT pasaulinę kovos su terorizmu strategiją, išdėstyta 2006 m. rugsėjo 8 d. JT Generalinės Asamblėjos rezoliucijoje Nr. 60/288 su vėlesniais pakeitimais, taip pat į 2003 m. sausio 28 d. priimtą ASEAN ir ES bendrą deklaraciją dėl bendradarbiavimo kovojant su terorizmu, Šalys susitaria bendradarbiauti užkertant kelią visų formų ir apraiškų terorizmui ir kovojant su juo.

2. Šalys tai daro visų pirma:
 - a) visapusiškai įgyvendindamos JT ST rezoliucijas 1267 (1999), 1373 (2001), 1822 (2008), 2242 (2015), 2396 (2017) ir 2462 (2019) bei kitas atitinkamas JT rezoliucijas, tarptautines konvencijas ir dokumentus;
 - b) pagal tarptautinę teisę ir nacionalinius įstatymus keisdamosi informacija apie teroristines grupes, pavienius teroristus ir jų paramos tinklus;

- c) bendradarbiaudamos kovos su terorizmu priemonių, įskaitant įrangą ir metodus, klausimais, be kita ko, techninėje ir mokymo srityse, ir keisdamosi patirtimi, susijusia su terorizmo prevencija ir verbavimu teroristinei veiklai;
- d) bendradarbiaudamos, kad būtų sustiprintas tarptautinis sutarimas dėl kovos su terorizmu ir terorizmo finansavimu bei netinkamu informacinių technologijų naudojimu terorizmo tikslais, ir siekdamos susitarti dėl Bendrosios konvencijos dėl tarptautinio terorizmo, kad būtų papildyti galiojantys JT ir kiti taikomi tarptautiniai kovos su terorizmu dokumentai;
- e) dalydamosi geriausios patirties, susijusios su žmogaus teisių apsauga kovojant su terorizmu, pavyzdžiais.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

DVIŠALIS, REGIONINIS IR TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS

7 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas regioninėse ir tarptautinėse organizacijose

1. Šalys įsipareigoja bendradarbiauti ir keistis nuomonėmis regioniniuose ir tarptautiniuose forumuose ir organizacijose, visų pirma JT ir jų specializuotose organizacijose ir agentūrose, įskaitant Tarptautinę darbo organizaciją (TDO), bet ja neapsiribojant, palaikant ASEAN ir ES dialogo santykius, visų pirma įgyvendinant ASEAN ir ES strateginę partnerystę, ASEAN regioniniame forume (ARF) ir Azijos ir Europos susitikime (ASEM).
2. Šalys įsipareigoja bendradarbiauti ir keistis nuomonėmis ekonominiais ir kitais susijusiais klausimais regioniniuose ir tarptautiniuose forumuose ir organizacijose, įskaitant, *inter alia*, ASEM, Jungtinių Tautų prekybos ir plėtros konferenciją (UNCTAD), PPO ir Pasaulinę intelektinės nuosavybės organizaciją (PINO).

8 STRAIPSNIS

Dvišalis ir regioninis bendradarbiavimas

1. Šalys susitaria visuose sektoriuose, kuriuose pagal šį Susitarimą palaikomas dialogas ir bendradarbiavimas, atitinkamą veiklą vykdyti dvišaliu ar regioniniu lygmeniu arba veiklą derinti abiem lygmenimis, deramą dėmesį skiriant dvišalio bendradarbiavimo klausimams. Pasirinkdamos tinkamą lygmenį, Šalys stengsis kuo labiau padidinti poveikį visoms suinteresuotosioms šalims ir stiprinti jų dalyvavimą, kartu kuo geriau panaudodamos turimus išteklius, atsižvelgdamos į politines ir institucines galimybes ir užtikrindamos suderinamumą su kita veikla, kurią vykdančios dalyvauja ES ir ASEAN valstybės narės.
2. Atitinkamais atvejais Šalys, laikydamosi atitinkamų finansinių procedūrų ir atsižvelgdamos į savo išteklius, gali nuspręsti teikti finansinę paramą bendradarbiavimui šiuo Susitarimu reglamentuojamose arba su juo susijusiose srityse. Šis bendradarbiavimas visų pirma gali apimti mokymo sistemų, praktinių ir įprastų seminarų organizavimą, ekspertų mainus, studijas ir kitą Šalių sutartą veiklą.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

BENDRADARBIAVIMAS PREKYBOS IR INVESTICIJŲ KLAUSIMAIS

9 STRAIPSNIS

Bendrieji principai

1. Šalys, siekdamos stiprinti dvišalius prekybos santykius ir plėtoti daugiašalę prekybos sistemą, pradeda dialogą dvišalės ir daugiašalės prekybos ir su prekyba susijusiais klausimais. Šiuo dialogu padedama siekti darnaus vystymosi tikslo.
2. Šalys įsipareigoja siekdamos abipusės naudos pagal PPO principus ir taisykles kuo labiau skatinti tarpusavio prekybinių mainų plėtojimą ir įvairinimą. Šalys įsipareigoja gerinti patekimo į rinką sąlygas imdamosi priemonių skaidrumui didinti, atsižvelgdamos į tarptautinių organizacijų šioje srityje atliktą darbą.
3. Šalys informuoja viena kitą apie prekybos ir su prekyba susijusios politikos ar kitų susijusių klausimų, pavyzdžiui, žemės ūkio politikos, maisto saugos, netarifinio reguliavimo priemonių, vartotojų politikos ir aplinkos politikos, įskaitant atliekų tvarkymą, pokyčius.

4. Šalys skatina dialogą ir bendradarbiavimą siekdamas plėtoti tarpusavio santykius prekybos ir investicijų srityse, be kita ko, sprendamos, *inter alia*, su prekyba susijusias problemas šio Susitarimo 10–19 straipsniuose nurodytose srityse.

10 STRAIPSNIS

Sanitarijos ir fitosanitarijos klausimai

1. Šalys bendradarbiauja sprendamos maisto saugos ir sanitarijos bei fitosanitarijos (SF) klausimus, siekdamas Šalių teritorijoje apsaugoti žmonių, gyvūnų ar augalų gyvybę ar sveikatą.
2. Šalys aptaria atitinkamas priemones, kaip apibrėžta PPO sutartyje dėl sanitarinių ir fitosanitarinių priemonių taikymo, kuri įsigaliojo 1995 m. sausio 1 d. įsteigus PPO, įskaitant 1951 m. gruodžio 6 d. Romoje pasirašytos Tarptautinės augalų apsaugos konvencijos, Pasaulio gyvūnų sveikatos organizacijos ir Maisto kodekso komisijos standartus, ir apie tai keičiasi informacija.
3. Šalys susitaria bendradarbiauti stiprinant gebėjimus sanitarijos ir fitosanitarijos srityse. Tokie gebėjimai stiprinami atsižvelgiant į kiekvienos Šalies poreikius ir siekiant padėti vienai Šaliai laikytis kitos Šalies teisinės sistemos reikalavimų.

4. Bet kurios Šalies prašymu Šalys laiku pradeda dialogą sanitarijos ir fitosanitarijos klausimais, kad apsvarstytų su sanitarija ir fitosanitarija susijusius ir kitus skubius šios srities klausimus.
5. Šalys paskiria kontaktinius centrus informacijai, susijusiai su šiame straipsnyje nurodytais klausimais, perduoti.
6. Šalys šiam bendradarbiavimui teikia didelę reikšmę.

11 STRAIPSNIS

Tvarios maisto sistemos

1. Šalys bendradarbiauja skatindamos visuotinę perėjimą prie tvarių maisto sistemų.
2. Šalys, siekdamos propaguoti tvarias maisto sistemas, atitinkančias JT darnaus vystymosi tikslus, skatina dialogą, gebėjimų stiprinimo veiklą ir glaudų bendradarbiavimą abipusio intereso klausimais. Tokie klausimai yra, *inter alia*:
 - a) maisto sistemų poveikio aplinkai ir klimatui mažinimas;
 - b) tvarios žemės ūkio ir maisto sistemos visais maisto grandinės etapais, įskaitant agroekologiją, ekologinę gamybą, pesticidų naudojimo ir rizikos mažinimą, gyvūnų gerovę ir atsparumą antimikrobinėms medžiagoms;

- c) maisto nuostolių ir maisto švaistymo mažinimas visoje maisto grandinėje;
 - d) kova su sukčiavimu maisto produktų srityje.
3. Šalys paskiria kontaktinius centrus informacijai, susijusiai su šiame straipsnyje nurodytais klausimais, perduoti.
 4. Šalys šiam bendradarbiavimui teikia didelę reikšmę.

12 STRAIPSNIS

Techninės prekybos kliūtys

1. Šalys skatina taikyti tarptautinius standartus ir tarptautines akreditavimo sistemas ir keičiasi informacija apie standartus, techninius reglamentus ir atitikties vertinimo procedūras, be kita ko, pagal 1995 m. sausio 1 d. įsteigus PPO įsigaliojusią PPO sutartį dėl techninių prekybos kliūčių (TPK).
2. Šalys stiprina bendradarbiavimą standartų, techninių reglamentų ir atitikties vertinimo procedūrų srityje, įskaitant techninių gebėjimų stiprinimą ir bendradarbiavimą siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi TPK priemonių.

3. Šalys paskiria kontaktinį centrą, kuris koordinuoja keitimąsi informacija ir bendradarbiavimą pagal šį straipsnį, taip pat sudaro palankesnes sąlygas Šalių bendradarbiavimui reglamentavimo srityje.

13 STRAIPSNIS

Muitinių bendradarbiavimas ir prekybos lengvinimas

1. Šalys dalijasi patirtimi ir nagrinėja galimybes supaprastinti importo, eksporto ir kitas muitinės procedūras, didinti prekybos taisyklių skaidrumą ir plėtoti muitinių bendradarbiavimą, įskaitant veiksmingus savitarpio administracinės pagalbos mechanizmus. Šalys bendradarbiauja siekdamos sudaryti palankesnes sąlygas 2017 m. vasario 22 d. įsigaliojusio PPO susitarimo dėl prekybos lengvinimo įgyvendinimui. Itin daug dėmesio Šalys skirs tarptautinės prekybos, įskaitant transporto paslaugas, saugumo aspekto stiprinimui ir suderinto požiūrio į palankesnių prekybos sąlygų sudarymą, veiksmingą kontrolę ir kovą su sukčiavimu bei pažeidimais muitų srityje užtikrinimui.

2. Neatmesdamos galimybės bendradarbiauti kitais šiame Susitarime numatytais būdais, Šalys patvirtina, kad yra suinteresuotos ateityje apsvarstyti galimybę, laikantis šiame Susitarime nustatytos institucinės struktūros, sudaryti protokolą dėl muitinių bendradarbiavimo, įskaitant savitarpio pagalbą.

14 STRAIPSNIS

Antidempingas

1. Šalys dar kartą patvirtina savo teises ir įsipareigojimus pagal Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos (GATT 1994) VI straipsnį ir PPO sutartį dėl 1994 m. Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos VI straipsnio įgyvendinimo, ypač jo 15 straipsnį.
2. Šalys bendradarbiavimui antidempingo srityje teikia didelę reikšmę.

15 STRAIPSNIS

Investicijos

Šalys skatina didesnius investicijų srautus plėtodamos abipusėms investicijoms patrauklią ir palankią aplinką ir palaikydamos nuolatinį dialogą, kuriuo siekiama gerinti supratimą ir bendradarbiavimą investicijų klausimais, išnagrinėti administracinius mechanizmus, skirtus investicijų srautams palengvinti, ir skatinti pagal atitinkamus įstatymus ir kitus teisės aktus investuotojams užtikrinti skaidumą, atvirumą ir nediskriminavimą.

16 STRAIPSNIS

Konkurencijos politika

1. Šalys skatina veiksmingai nustatyti ir taikyti konkurencijos taisykles bei skleisti informaciją, kad pagal jų atitinkamus įstatymus, kitus teisės aktus ir vidaus taisykles kitos Šalies rinkose veikiančioms įmonėms būtų užtikrinamas didesnis skaidrumas ir teisinis tikrumas.
2. Abi Šalys stengiasi bendradarbiauti tarpusavyje sutartose srityse, kad geriau suprastų viena kitos konkurencijos teisės aktus ir politiką.

17 STRAIPSNIS

Paslaugos

Šalys pradeda nuolatinį dialogą, kuriuo visų pirma siekiama keistis informacija apie atitinkamą jų reglamentavimo aplinką, skatinti patekimą į viena kitos rinkas, taip pat galimybę naudotis kapitalo ištekliais bei technologijomis ir skatinti prekybą paslaugomis tarp abiejų regionų ir trečiųjų šalių rinkose.

18 STRAIPSNIS

Intelektinės nuosavybės teisės

1. Šalys keičiasi informacija ir patirtimi tokiais klausimais kaip intelektinės nuosavybės teisių įgyvendinimo praktika, skatinimas, sklaida, supaprastinimas, valdymas, apsauga ir veiksmingas taikymas, tokių teisių pažeidimų prevencija ir kova su klastojimu bei piratavimu, visų pirma palaikydamos muitinių ir kitų atitinkamų formų bendradarbiavimą ir stiprindamos tokių teisių apsaugą, kaip tarpusavyje susitarė abi Šalys. Laikydamosi atitinkamų įstatymų ir teisės aktų bei atitinkamų tarptautinių susitarimų, kurių šalys jos yra, Šalys bendradarbiaus visų pirma intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimo ir patentų, geografinių nuorodų, prekių ženklų, autorių teisių ir pramoninio dizaino, taip pat augalų veislių apsaugos srityse.
2. Šalys viena kitai teikia techninę pagalbą intelektinės nuosavybės teisių srityje ir, remdamosi Europos patirtimi, padeda viena kitai gerinti intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimą, intelektinės nuosavybės apsaugą, naudojimą ir komercinimą bei stiprinti susijusių žinių sklaidą.
3. Šalys pripažįsta 2001 m. lapkričio 14 d. Dohoje priimtos Dohos deklaracijos dėl Sutarties dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba (TRIPS sutarties), ir visuomenės sveikatos svarbą ir dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą jos laikytis. Šalys laikosi 2003 m. rugpjūčio 30 d. PPO generalinės tarybos sprendimo dėl Dohos deklaracijos dėl TRIPS sutarties ir visuomenės sveikatos 6 straipsnio, taip pat 2005 m. gruodžio 6 d. Ženevoje priimto Protokolo, kuriuo iš dalies keičiama TRIPS sutartis, ir prisideda prie jų įgyvendinimo.

19 STRAIPSNIS

Skaitmeninė prekyba

1. Šalys pagal atitinkamus vidaus įstatymus ir kitus teisės aktus keičiasi informacija apie skaitmeninės prekybos reguliavimo klausimus, kurie apima šiuos aspektus:
 - a) sąveikių elektroninių patikimumo užtikrinimo ir tapatumo nustatymo paslaugų pripažinimas ir lengvinimas;
 - b) tiesioginės rinkodaros pranešimų traktavimas;
 - c) vartotojų apsauga;
 - d) kiti skaitmeninės prekybos plėtrai svarbūs klausimai.
2. Pripažindamos pasaulinį skaitmeninės prekybos pobūdį, Šalys patvirtina, kad, siekiant skatinti skaitmeninės prekybos plėtrą, svarbu aktyviai dalyvauti daugiašaliuose forumuose.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS

BENDRADARBIAVIMAS LAISVĖS, SAUGUMO IR TEISINGUMO SRITYJE

20 STRAIPSNIS

Teisinė valstybė

1. Bendradarbiaudamos pagal šią antraštinę dalį Šalys itin didelę reikšmę teikia teisinės valstybės stiprinimui ir vienodų teisių kreiptis į teismą visiems užtikrinimui. Siekdamos abipusės naudos, Šalys visapusiškai bendradarbiaus, kad užtikrintų veiksmingą teisėsaugos ir teisingumo vykdymo sričių institucijų veikimą.
2. Šalių bendradarbiavimas taip pat apima abipusį keitimąsi informacija apie teisės sistemas ir teisės aktus.

21 STRAIPSNIS

Lyčių lygybė ir moterų bei mergaičių įgalėjimas

1. Šalys pripažįsta, kad būtinybė užtikrinti lyčių lygybę ir visų moterų bei mergaičių įgalėjimą yra savaiminis tikslas, taip pat viena iš demokratijos, darnaus ir įtraukaus vystymosi, taikos ir saugumo užtikrinimo varomųjų jėgų.

2. Šalys bendradarbiauja siekdamas skatinti lyčių lygybę, visapusišką moterų ir mergaičių naudojimąsi visomis žmogaus teisėmis ir jų įgalėjimą, taip pat užtikrinti, kad įgyvendinant šį Susitarimą būtų integruojama lyčių perspektyva.

3. Šalys keičiasi gerąja patirtimi ir nagrinėja galimybes įgyvendinti tolesnes bendradarbiavimo programas bei užtikrinti atitinkamos Šalių su lytimis susijusios politikos ir programų sąveiką, vadovaudamosi joms taikomais tarptautiniais standartais ir įsipareigojimais, pavyzdžiui, 1979 m. gruodžio 18 d. JT Generalinės Asamblėjos priimta Konvencija dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims (CEDAW), 1995 m. rugsėjo 15 d. Pekine vykusioje Ketvirtojoje pasaulinėje moterų klausimų konferencijoje priimta Pekino deklaracija ir veiksmų platforma, Tarptautinės konferencijos gyventojų ir vystymosi klausimais veiksmų programa ir jos peržiūros konferencijų rezultatais, Darnaus vystymosi darbotvarke iki 2030 m. ir JT ST rezoliucija 1325 (2000) bei vėlesnėmis jos rezoliucijomis dėl moterų, taikos ir saugumo.

22 STRAIPSNIS

Asmens duomenų ir privatumo apsauga

1. Šalys susitaria bendradarbiauti siekdamas aukšto lygio asmens duomenų ir privatumo apsaugos ir veiksmingo jos užtikrinimo, laikydamosi įsipareigojimų pagal tarptautinę žmogaus teisių teisę ir kitus tarptautinius šios srities teisės aktus, taip siekdamas palengvinti asmens duomenų srautus tarp Šalių, nes tai yra vienas iš pagrindinių elementų toliau plėtojant prekybinius mainus ir bendradarbiavimą teisės saugos srityje laikantis atitinkamų Šalių įstatymų ir kitų teisės aktų.

2. Bendradarbiavimas asmens duomenų ir privatumo apsaugos srityje apima, *inter alia*, techninę ir teisinę pagalbą, šiuo tikslu keičiantis informacija ir geriausios patirties pavyzdžiais, mokymą ir ekspertines žinias, taip pat skatinimą užtikrinti atitinkamų Šalių priežiūros institucijų bendradarbiavimą, be kita ko, daugiašaliuose forumuose.

23 STRAIPSNIS

Teisminis ir teisinis bendradarbiavimas

1. Šalys, remdamosi atitinkamais joms privalomais tarptautiniais susitarimais, stiprina esamą bendradarbiavimą savitarpio teisinės pagalbos ir ekstradicijos srityse. Atitinkamais atvejais Šalys stiprina esamus mechanizmus ir svarsto galimybę kurti naujus mechanizmus tarptautiniam bendradarbiavimui šioje srityje palengvinti, visų pirma glaudžiau bendradarbiaudamos su kitais atitinkamais tarptautiniais teisinio bendradarbiavimo tinklais.

2. Šalys stengiasi plėtoti teisminį bendradarbiavimą civilinėse ir komercinėse bylose, ypač įgyvendindamos įsipareigojimus, prisiimtus pagal daugiašales konvencijas dėl teismo bendradarbiavimo civilinėse bylose, įskaitant Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencijos konvencijas.

3. Šalys bendradarbiauja siekdamos tarptautinio teismo bendradarbiavimo tikslais skatinti saugiai ir veiksmingai perduoti atitinkamus teisminius dokumentus ir rinkti įrodymus, atitinkamais atvejais teismo posėdžius rengti vaizdo konferencijų forma, taip pat užtikrinti asmens duomenų apsaugą.

24 STRAIPSNIS

Konsulinė apsauga

Šalys susitaria reguliariai keistis informacija siekdamas dar labiau palengvinti konsulinės apsaugos suteikimo procesus ir koordinuoti pastangas teikiant konsulinę pagalbą, visų pirma krizės metu.

25 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas migracijos srityje

1. Šalys dar kartą patvirtina, kad svarbu visapusiškai bendradarbiauti sprendžiant visus su migracija susijusius klausimus, įskaitant teisėtą migraciją atsižvelgiant į ES ir nacionalinę kompetenciją, migracijos srautų valdymą siekiant užkirsti kelią neteisėtai migracijai, pagrindines neteisėtos migracijos priežastis, tarptautinę apsaugą ir neteisėtos migracijos, neteisėto žmonių gabenimo ir prekybos žmonėmis prevenciją ir kovą su šiais reiškiniais.
2. Šalių bendradarbiavimas palaikomas abiem pusėms priimtiniu būdu ir laikantis holistinio požiūrio, atsižvelgiant į atitinkamus Šalių tarptautinius įsipareigojimus, taip pat atitinkamus galiojančius jų vidaus teisės aktus. Bendradarbiaujant daugiausia dėmesio skiriama, *inter alia*:
 - a) pagrindinių neteisėtos migracijos priežasčių šalinimui;

- b) taisyklių ir praktikos dėl tarptautinės apsaugos asmenims, kuriems jos reikia, suteikimo pagal tarptautinę teisę kūrimui, kartu užtikrinant, kad būtų laikomasi negražinimo, žmoniškumo ir tarptautinio solidarumo, bendradarbiavimo ir naštos bei atsakomybės pasidalijimo principų;
- c) priėmimo taisyklėms, taip pat pagal šias taisykles priimtų asmenų teisėms ir statusui, tinkamam elgesiui su šalyje teisėtai gyvenančiais užsieniečiais, švietimui ir mokymui, kovos su rasizmu ir ksenofobija priemonėms;
- d) veiksmingos prevencinės kovos su neteisėta migracija, neteisėtu migrantų gabenimu ir prekyba žmonėmis politikos sukūrimui vadovaujantis 2000 m. lapkričio 15 d. JT Generalinės Asamblėjos rezoliucija Nr. 55/25 priimta Jungtinių Tautų konvencija prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą (UNTOC) ir Šalims taikomais jos protokolais, įskaitant kovos su neteisėtai žmones gabenančių asmenų tinklais, žmonėmis prekiaujančių nusikaltėlių tinklų išardymo ir prekybos žmonėmis apsaugos metodus ir būdus;
- e) neteisėtai šalyje esančių asmenų gražinimui, geriausia – savanoriškai, saugiomis, žmoniškomis ir oriomis sąlygomis, įskaitant jų savanoriško ir ilgalaikio grįžimo skatinimą, taip pat tokių asmenų readmisijai pagal 3 dalį;
- f) abipusio intereso vizų ir kelionės dokumentų saugumo sričių klausimams;

g) abipusio intereso sienų valdymo srities klausimams.

3. Bendradarbiaudamos neteisėtos imigracijos prevencijos ir kontrolės srityje ir nedarydamos poveikio būtinybei apsaugoti prekybos žmonėmis aukas, Šalys taip pat susitaria, kad:

- a) Tailandas, netaikydamas papildomų formalumų ir nepagrįstai nedelsdamas, atitinkamos valstybės narės prašymu priima visus savo piliečius, kurie neatitinka arba nebeatitinka galiojančių atvykimo į tos valstybės narės teritoriją, buvimo ar gyvenimo joje sąlygų;
- b) kiekviena valstybė narė, netaikydama papildomų formalumų ir nepagrįstai nedelsdama, Tailando prašymu priima visus savo piliečius, kurie neatitinka arba nebeatitinka galiojančių atvykimo į Tailando teritoriją, buvimo ar gyvenimo joje sąlygų;
- c) valstybės narės ir Tailandas tokiais tikslais išduoda kelionės dokumentus. Jei nepateikiami dokumentai ar kiti pilietybės įrodymai, atitinkamos valstybės narės arba Tailando kompetentingos diplomatinės ir konsulinės atstovybės Tailando arba atitinkamos valstybės narės prašymu visapusiškai bendradarbiauja, kad būtų nedelsiant pateiktas pilietybės įrodymas.

4. Konsultuodamosi migracijos klausimais, Šalys susitaria pradėti dialogą dėl readmisijos, kuriuo remiantis bet kurios Šalies prašymu ir esant tinkamoms sąlygoms gali būti sudarytas susitarimas dėl readmisijos, įskaitant Europos Sąjungos kelionės dokumento naudojimą¹. Šalys taip pat gali svarstyti galimybę pradėti dialogą dėl asmenų judėjimo palengvinimo, kuriuo remiantis bet kurios Šalies prašymu ir esant tinkamoms sąlygoms gali būti sudarytas susitarimas dėl vizų režimo valstybių narių ir Tailando piliečiams supaprastinimo.

26 STRAIPSNIS

Humanitarinis bendradarbiavimas

Šalys stengiasi toliau bendradarbiauti visais su humanitariniu bendradarbiavimu ir pagalba susijusiais klausimais, įskaitant perkeltuosius asmenis ir paramą pareigūnų, dirbančių su perkeltaisiais asmenimis atitinkamuose regionuose, gebėjimų stiprinimui. Šalių bendradarbiavimas kiekvienu konkrečiu atveju palaikomas abiem pusėms priimtiniu būdu, laikantis atitinkamų Šalims taikomų tarptautinių standartų ir humanitarinių žmoniškumo, nešališkumo, nepriklausomumo ir neutralumo principų. Imantis tokių pastangų turi būti toliau laikomasi visapusiško požiūrio į pagrindines perkėlimo priežastis ir siekiama jas suprasti, taip pat ieškoma tvarių sprendimų. Šalys įsipareigoja stiprinti humanitarinės pagalbos ir vystymosi tarpusavio sąsają.

¹ Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/1953.

27 STRAIPSNIS

Kova su organizuotu nusikalstamumu ir korupcija

Šalys susitaria bendradarbiauti kovodamos su tarptautiniu organizuotu nusikalstamumu, ekonominiais ir finansiniais nusikaltimais, sunkiais nusikaltimais¹ ir korupcija, taip pat su seksualine prievarta prieš vaikus. Tokiu bendradarbiavimu visų pirma siekiama įgyvendinti ir propaguoti atitinkamus tarptautinius standartus ir teisinius dokumentus, kuriuos Šalys yra pasirašiusios, pavyzdžiui, Jungtinių Tautų konvenciją prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą (UNTOC) ir jos papildomus protokolus ir 2003 m. spalio 31 d. JT Generalinės Asamblėjos rezoliucija Nr. 58/4 priimtą Jungtinių Tautų konvenciją prieš korupciją.

28 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo prevencijos ir kovos su jais srityje

1. Šalys susitaria dėl būtinybės, laikantis atitinkamų įstatymų ir kitų teisės aktų, dirbti ir bendradarbiauti siekiant veiksmingai užkirsti kelią piktnaudžiavimui jų finansų sistemomis pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo tikslais ir su tuo kovoti.

¹ Kaip apibrėžta Jungtinių Tautų konvencijos prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą (UNTOC) 2b straipsnyje.

2. Šalys susitaria įsipareigoti parengti ir įgyvendinti kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu įstatymus, taisykles ir kitus teisės aktus, laikydamosi šioje srityje veiklą vykdančių tarptautinių organizacijų, pavyzdžiui, Finansinių veiksmų darbo grupės (FATF), parengtų standartų. Bendradarbiaujant pagal 1 dalį taip pat siekiama skatinti keistis atitinkama informacija pagal nacionalinės teisės aktus.

29 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas narkotikų politikos srityje

1. Šalys, laikydamosi atitinkamų įstatymų ir kitų teisės aktų, bendradarbiauja siekdamos užtikrinti visapusišką, įrodymais grindžiamą, suderintą ir integruotą požiūrį, šiuo tikslu užtikrindamos veiksmingą kompetentingų institucijų, įskaitant sveikatos priežiūros, teisingumo, vidaus reikalų ir kitų susijusių sektorių institucijas, bendradarbiavimą ir jų veiksmų koordinavimą, kad būtų sumažinta neteisėtų narkotikų pasiūla, prekyba jais ir jų paklausa, taip pat jų poveikis narkotikų vartotojams ir visai visuomenei, ir įgyvendinti veiksmingesnę narkotikų prevencijos politiką bei užkirsti kelią narkotikų pirmtakų, įskaitant specialiai paskirčiai sukurtus narkotikų pirmtakus, naudojimui neteisėtos narkotinių ir psichotropinių medžiagų bei naujų psichoaktyviųjų medžiagų gamybos tikslais.
2. Šalys susitaria dėl bendradarbiavimo priemonių šiems tikslams pasiekti. Veiksmai grindžiami bendrai sutartais principais, išdėstytais JT narkotikų kontrolės konvencijose, ir visais atitinkamų Šalių su narkotikų kontrole susijusiais tarptautiniais įsipareigojimais.

3. Šalių bendradarbiavimas apima, *inter alia*, tokius klausimus kaip techninė ir administracinė pagalba, darbuotojų mokymas, su narkotikais susiję moksliniai tyrimai, dalijimasis informacija ir patirtimi apie informacinių technologijų naudojimą narkotikų kontrolės srityje, taip pat apie novatorišką požiūrį į narkotikų politiką, teisminį ir teisėsaugos bendradarbiavimą ir narkotikų pirmtakų, įskaitant specialiai paskirčiai sukurtus narkotikų pirmtakus, naudojimo neteisėtos narkotinių ir psichotropinių medžiagų bei naujų psichoaktyviųjų medžiagų gamybos tikslais, prevenciją. Šalys gali susitarti į bendradarbiavimą įtraukti ir kitas sritis, pavyzdžiui, keitimąsi geriausia patirtimi arba informacija apie narkomanijos prevenciją, gydymą, reabilitaciją, žalos mažinimą ir stebėseną, pakaitines narkotikų medžiagas, taip pat papildomas priemones, skirtas bendradarbiavimui narkotikų pirmtakų kontrolės, teismo ekspertizės, su narkotikais susijusių finansinių tyrimų ir alternatyvų kūrimo srityse stiprinti.

V ANTRAŠTINĖ DALIS

BENDRADARBIAVIMAS KITUOSE SEKTORIUOSE

30 STRAIPSNIS

Žmogaus teisės

1. Šalys susitaria bendradarbiauti, kad, remdamosi abipusio sutikimo ir pagarbos principu, skatintų bei gintų žmogaus teises. Šalys skatina reguliary, prasmingą ir išsamų dialogą žmogaus teisių klausimais.

2. Toks bendradarbiavimas gali apimti, *inter alia*, tokius klausimus:
 - a) gebėjimų stiprinimas Šalims taikomų tarptautinių žmogaus teisių dokumentų įgyvendinimo ir su žmogaus teisėmis susijusių veiksmų planų įgyvendinimo stiprinimo srityse;
 - b) dialogo, ryšių ir keitimosi informacija žmogaus teisių klausimais skatinimas;
 - c) dalykinio Šalių bendradarbiavimo JT žmogaus teisių organuose stiprinimas.

3. Šalys bendradarbiauja stiprindamos demokratijos, teisinės valstybės ir gero valdymo principus. Toks bendradarbiavimas gali apimti:
 - a) nacionalinių ir regioninių žmogaus teisių, teisinės valstybės ir gero valdymo sričių institucijų bendradarbiavimo stiprinimą;
 - b) bendradarbiavimą ir veiksmų koordinavimą siekiant stiprinti demokratinius principus, žmogaus teises ir teisinę valstybę, įskaitant lygybę prieš įstatymą, žmonių galimybes gauti veiksmingą teisinę pagalbą ir teisę į teisingą bylos nagrinėjimą, tinkamą procesą ir teisę kreiptis į teismą, vadovaujantis Šalių įsipareigojimais pagal tarptautinę žmogaus teisių teisę.

31 STRAIPSNIS

Finansų sektorių bendradarbiavimas

Šalys susitaria, atsižvelgdamos į savo poreikius ir pagal atitinkamas programas bei teisės aktus, skatinti finansų įstaigų bendradarbiavimą.

32 STRAIPSNIS

Dialogas makroekonominės politikos klausimais

Šalys susitaria stiprinti savo valdžios institucijų dialogą ir bendradarbiauti dalijantis patirtimi makroekonominės politikos klausimais, visų pirma ekonominės integracijos srityse.

33 STRAIPSNIS

Geras mokesčių srities valdymas

Siekdamos stiprinti ir plėtoti ekonominę veiklą, kartu atsižvelgdamos į būtinybę sukurti tinkamą reguliavimo sistemą, Šalys pripažįsta gero mokesčių srities valdymo principus, įskaitant visuotinius mokesčių skaidrumo, keitimosi informacija ir sąžiningo apmokestinimo standartus ir minimaliuosius kovos su mokesčių bazės erozija ir pelno perkėlimu (BEPS) standartus, ir įsipareigoja juos įgyvendinti. Šalys, siekdamos užkirsti kelią mokesčių slėpimui ir vengimui, skatins gerą mokesčių srities valdymą, gerins tarptautinį bendradarbiavimą mokesčių srityje, kurs veiksmingo minėtų principų įgyvendinimo priemones ir sudarys palankesnes sąlygas rinkti mokesčines pajamas.

34 STRAIPSNIS

Pramonės politika ir labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių bendradarbiavimas

Šalys, atsižvelgdamos į atitinkamą ekonominę politiką ir tikslus, susitaria skatinti bendradarbiavimą pramonės politikos srityje, kuriuo remiama įtrauki, tvari ir į vystymąsi orientuota gamybinė veikla, deramų darbo vietų kūrimas, verslumas, kūrybiškumas ir inovacijos, taip pat tiekimo grandinės atsparumas ir galimybės gauti finansavimą visose tinkamomis laikomose srityse, kad būtų sudaromos palankesnes sąlygos labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių kūrimui ir jų patekimui į tarptautines rinkas, konkurencingumui ir augimui, *inter alia*:

- a) keičiantis informacija ir patirtimi, kaip sudaryti pagrindines sąlygas labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių konkurencingumui didinti;

- b) skatinant ekonominės veiklos vykdytojų ryšius, remiant bendras investicijas ir kuriant bendras įmones bei informacijos tinklus, visų pirma pasitelkiant esamas ES horizontaliąsias programas, ypač skatinant partnerius vieni kitiems perduoti programinę ir techninę įrangą;
- c) teikiant informaciją, skatinant inovacijas ir keičiantis gerąja patirtimi, susijusia su galimybėmis gauti finansavimą ir patekti į rinką;
- d) remiant labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių gebėjimų stiprinimą, kad jos galėtų sklandžiau integruotis į pasaulinę ekonomiką ir tiekimo grandines;
- e) sudarant palankesnes sąlygas Šalių labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių vykdomai veiklai ir ją remiant;
- f) skatinant įmonių socialinę atsakomybę ir atskaitomybę bei atsakingą verslo praktiką, įskaitant tvarų vartojimą ir gamybą.

35 STRAIPSNIS

Įmonių bendradarbiavimo palengvinimas

Šalys lengvina ir remia atitinkamą jų privačiųjų sektorių bendradarbiavimo veiklą.

36 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas informacinių ir ryšių technologijų srityje

1. Pripažindamos, kad informacinės ir ryšių technologijos (IRT) yra pagrindiniai šiuolaikinio gyvenimo elementai ir itin svarbios ekonominiam ir socialiniam vystymuisi, Šalys susitaria keistis nuomonėmis apie atitinkamą šios srities politiką, kad būtų skatinamas ekonominis ir socialinis vystymasis ir žmogaus teisės bei pagrindinės laisvės.
2. Bendradarbiaujant šioje srityje daugiausia dėmesio skiriama, *inter alia*:
 - a) dalyvavimui palaikant įvairius regioninius dialogus apie įvairius informacinės visuomenės aspektus, visų pirma elektroninių ryšių politikos ir reglamentavimo klausimais, įskaitant universaliąsias paslaugas, licencijų išdavimą ir bendruosius leidimus, asmens duomenų apsaugą ir reguliavimo institucijų nepriklausomumą bei veiksmingumą;
 - b) Šalių ir Pietryčių Azijos mokslinių tyrimų tinklų ir paslaugų tarpusavio sujungimui ir sąveikumui;
 - c) naujų IRT standartizavimui ir sklaidai;
 - d) Šalių bendradarbiavimo mokslinių tyrimų srityje IRT klausimais skatinimui;

- e) bendriems mokslinių tyrimų projektams IRT srityje, visų pirma įgyvendinant Sąjungos bendrąsias mokslinių tyrimų programas. Šalių bendradarbiavimas visų pirma apimtų šias sritis: e. valdžią, mobiliųjų įrenginių programinę įrangą, animaciją ir daugialypę terpę;
 - f) IRT saugumo klausimams ir (arba) aspektams, įskaitant saugumo internete skatinimą, kovą su kibernetiniais nusikaltimais, dezinformacija ir netinkamu informacinių technologijų bei visų rūšių elektroninių žiniasklaidos priemonių naudojimu.
3. Atsižvelgiant į atitinkamus Šalių įstatymus ir kitus teisės aktus, skatinamas įmonių tarpusavio bendradarbiavimas.
4. Šalys, laikydamosi savo teisės aktų ir tarptautinių įsipareigojimų, bendradarbiauja kibernetinio saugumo srityje, šiuo tikslu keisdamosi informacija apie strategijas, politiką ir geriausią patirtį.
5. Šalys skatina keitimąsi informacija apie kibernetinį saugumą švietimo ir mokymo srityse, informuotumo didinimo iniciatyvas, atitinkamų standartų ir techninių specifikacijų naudojimą kibernetiniam saugumui kylančios rizikos valdymo ir IRT produktų ir paslaugų kibernetinio saugumo tikslais, įskaitant kibernetinio saugumo sertifikavimą, taip pat susijusią mokslinių tyrimų ir plėtros politiką.

37 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas mokslo, technologijų ir inovacijų srityse

1. Šalys susitaria bendradarbiauti visose abipusio intereso mokslo, technologijų ir inovacijų srityse, atsižvelgdamos į savo atitinkamą politiką. Bendradarbiaujant bus stiprinama parama daugiašalėms ir regioninėms mokslinių tyrimų ir inovacijų iniciatyvoms, siekiant surasti naujus su žaliaja ekonomika, skaitmenine visuomene, sveikatos priežiūra, socialine sritimi ir inovacijomis susijusių uždavinių sprendimo būdus. Bendrų veiksmų visų pirma reikės imtis siekiant užkirsti kelią būsimums pasaulinėms sveikatos krizėms, ypač naujoms infekcinėms ligoms, ir įgyvendinant bendrą įsipareigojimą kurti sveikesnę, saugesnę, teisingesnę ir tvaresnę pasaulį. Bendradarbiavimo sritys gali apimti, *inter alia*, sprendimų paiešką sprendžiant tokius pasaulinius uždavinius kaip klimato kaita, biologinės įvairovės krizė, tarša, išteklių išsekvojimas ar infekcinės ligos, be kita ko, krizinėse situacijose, taip pat įgyvendinant žaliąją ir skaitmeninę pertvarką. Iniciatyvos turėtų atspindėti pasaulinę lyderystę siekiant klimato ir aplinkos tikslų.

2. Bendradarbiaujant šioje srityje siekiama:

- a) skatinti mokslo, technologijų ir inovacijų programų tęstinumą ir remti ekonominę plėtrą, žinių visuomenę, gyvenimo kokybę ir tvarią aplinką;
- b) skatinti keitimąsi informacija ir praktine patirtimi mokslo, technologijų ir inovacijų klausimais, ypač politikos priemonių ir programų įgyvendinimo srityje;

- c) skatinti ilgalaikius Šalių mokslo bendruomenių, mokslinių tyrimų centrų, universitetų ir pramonės sektorių ryšius;
- d) skatinti žmogiškųjų išteklių plėtrą;
- e) skatinti bendrus mokslinius tyrimus palaikant bendradarbiavimą mokslo ir technologijų srityje, lygias galimybes naudotis mokslinių tyrimų rezultatais, partnerystę siekiant tokių rezultatų ir bendrą atsakomybę už juos laikantis intelektinės nuosavybės teisių taisyklių, taip pat bendrų vertybių ir principų bei sutartų bendrųjų sąlygų.

3. Bendradarbiavimas palaikomas vykdant bendrus mokslinių tyrimų projektus ir organizuojant mokslininkų mainus, susitikimus ir mokymą pagal tarptautinio judumo programas, numatant kuo platesniu mastu skleisti mokslinių tyrimų rezultatus. Bet kokia intelektine nuosavybe, sukurta atliekant bendrus mokslinius tyrimus ir vykdant bendrą veiklą, dalijamasi abipusiškai sutartomis sąlygomis.

4. Palaikydamos šį bendradarbiavimą, Šalys skatina dalyvauti atitinkamas savo vyriausybės agentūras, aukštojo mokslo įstaigas, mokslinių tyrimų centrus ir gamybos sektorius, visų pirma MVI.

5. Šalys susitaria dėti visas pastangas, kad padidintų visuomenės informuotumą apie jų bendradarbiavimo mokslo, technologijų ir inovacijų srityse programų teikiamas galimybes.

38 STRAIPSNIS

Klimato kaita

1. Šalys laikosi nuomonės, kad klimato kaita yra viena iš egzistencinių grėsmių žmonijai, ir pakartoja esančios įsipareigojusios stiprinti pasaulinį atsaką į šią grėsmę. Šalys dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą siekti Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (UNFCCC) ir Paryžiaus susitarimo tikslų. Atitinkamai kiekviena Šalis veiksmingai įgyvendina Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją ir Paryžiaus susitarimą.
2. Šalys siekia stiprinti pasaulinį atsaką į klimato kaitą ir jos poveikį. Šalys taip pat stiprina bendradarbiavimą įgyvendindamos politiką, kuria siekiama padėti švelninti klimato kaitą ir prisitaikyti prie neigiamo klimato kaitos poveikio, įskaitant jūros lygio kilimą, ir savo ekonomiką, įskaitant finansinius srautus, nukreipti išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo ir klimato kaitos poveikiui atsparaus vystymosi linkme, kaip numatyta Paryžiaus susitarime.
3. Bendradarbiaujant šioje srityje siekiama:
 - a) stiprinti gebėjimus ir pajėgumus spręsti su klimato kaita susijusius uždavinius remiantis nacionaliniais poreikiais ir juos tenkinant;
 - b) aktyviau stiprinti gebėjimus įgyvendinant nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus (NDC) ir nacionalinius prisitaikymo planus (NPP) bei kitas švelninimo priemones abipusio intereso srityje, siekiant remti tvarų ir mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos augimą;

- c) skatinti bendradarbiavimą ir dialogą kovos su klimato kaita finansavimo ir finansinių mechanizmų, skirtų kovai su klimato kaita, kūrimo klausimais, be kita ko, įtraukiant privatųjį sektorį;
- d) prisitaikyti prie neigiamo klimato kaitos poveikio, be kita ko, prisitaikymo priemonės visais lygmenimis integruojant į Šalių vystymosi strategijas ir planų rengimo procesus;
- e) skatinti bendradarbiavimą vykdant mokslinių tyrimų ir plėtros veiklą ir plėtojant švelninimo ir prisitaikymo technologijas;
- f) skatinti didinti informuotumą, be kita ko, pažeidžiamiausių gyventojų ir pažeidžiamose vietovėse gyvenančių asmenų, sudaryti palankesnes sąlygas visuomenei dalyvauti imantis atsako į klimato kaitą priemonių ir šiuo požiūriu integruoti klimato kaitos poveikio lytims analizę;
- g) skatinti bendradarbiavimą ir dialogą plėtojant ekonomines priemones, skirtas tokiems su klimato kaita susijusiems klausimams kaip anglies dioksido apmokestinimas spręsti, ir atitinkamai kitas priemones;
- h) skatinti rengti nelaimių rizikos mažinimo ir valdymo strategijas, be kita ko, skirtas pažeidžiamoms vietovėms ir bendruomenėms.

39 STRAIPSNIS

Energetika

1. Šalys stengiasi stiprinti bendradarbiavimą energetikos sektoriuje, siekdamas:
 - a) užtikrinti visuotines galimybes gauti įperkamas, patikimas ir tvarias energetikos paslaugas ir pasaulio energijos rūšių derinyje iš esmės padidinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalį;
 - b) plėtoti naujų rūšių, tvarią, novatorišką ir atsinaujinančiųjų išteklių energiją, įskaitant biokurą ir biomasę, vėjo ir saulės bei geoterminę energiją, taip pat hidroenergijos gamybą, kartu atkreipdamos dėmesį į energijos tiekimo įvairinimo svarbą siekiant didinti energetinį saugumą;
 - c) remti politikos, kuria siekiama didinti atsinaujinančių išteklių energijos konkurencingumą, plėtojimą;
 - d) siekti racionaliai vartoti energiją ir didinti energijos vartojimo efektyvumą tiek pasiūlos, tiek paklausos lygmeniu skatinant energijos vartojimo efektyvumą energijos gamybos, transportavimo, paskirstymo ir galutinio vartojimo srityse;
 - e) skatinti bendradarbiavimą švarios energijos technologijų srityje, be kita ko, palaikant bendradarbiavimą mokslinių tyrimų srityje, ypač atsinaujinančiųjų išteklių energijos, energijos kaupimo ir priklausomybės nuo iškastinio kuro naudojimo mažinimo klausimais;
 - f) propaguoti mažo anglies dioksido kiekio energijos gamybą, padedančią pereiti prie švarios energijos, kaip numatyta pagal Paryžiaus susitarimo tikslus;

- g) aktyviau stiprinti gebėjimus ir skatinti investicijas į energetikos infrastruktūrą ir švarios energijos technologijas, atsižvelgiant į skaidrumo principą;
- h) energijos rinkoje skatinti konkurenciją ir investicijoms palankią aplinką.

2. Siekdamos šių tikslų Šalys susitaria skatinti abiem pusėms naudingus ryšius ir bendrus mokslinius tyrimus, be kita ko, palaikydamos regioninį bendradarbiavimą energetikos srityje. Atsižvelgdamos į tai, kad Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m. ir Paryžiaus susitarimas yra visa apimantys šios partnerystės pagrindai, Šalys pažymi, kad reikia spręsti klausimus, susijusius su galimybių gauti įperkamas švarios energijos paslaugas ir darnaus vystymosi tarpusavio sąsajomis. Ši veikla gali būti skatinama, *inter alia*, bendradarbiaujant Europos Sąjungos energetikos iniciatyvos įgyvendinimo srityje.

40 STRAIPSNIS

Transportas

1. Šalys stengiasi bendradarbiauti atitinkamose transporto politikos srityse, siekdamos skatinti darnųjį transportą, taip pat kokybišką, patikimą, tvarią ir atsparią infrastruktūrą, įskaitant regioninę ir tarpvalstybinę infrastruktūrą, laikymosi atitinkamų abiem Šalims taikomų tarptautinių standartų ir principų, gerinti prekių ir keleivių judėjimą, remti ekonominį vystymąsi ir žmonių gerovę, daugiausia dėmesio skirdamos prieinamai ir lygiateisei prieigai visiems, skatinti jūrų ir aviacijos saugą ir saugumą, taip pat aplinkos apsaugą ir didinti savo transporto sistemų efektyvumą.

2. Bendradarbiaudamos šioje srityje Šalys siekia skatinti:
- a) keitimąsi informacija apie atitinkamą transporto politiką ir praktiką, ypač saugias, įperkamas, prieinamas ir tvarias miesto ir viešojo transporto sistemas visiems, itin daug dėmesio skirdamos pažeidžiamoje padėtyje esančių asmenų (įskaitant moteris, vaikus, neįgaliuosius ir vyresnio amžiaus asmenis) poreikiams, sausumos transportą, jūrų transportą, oro transportą, transporto logistiką ir daugiarūšio transporto tinklų tarpusavio jungtis ir sąveikumą;
 - b) pasaulinių palydovinės navigacijos sistemų naudojimą civiliniais tikslais, daugiausia dėmesio skirdamos abiem Šalims naudingiems reguliavimo, pramonės ir rinkos plėtros klausimams. Šiuo požiūriu bus apsvarstytos galimybės, siekiant kuo didesnės naudos abiem Šalims, panaudoti Europos pasaulinę palydovinės navigacijos sistemą;
 - c) dialogą, kuriuo siekiama didinti aviacijos saugą, stiprinti oro transporto infrastruktūros tinklus ir gerinti jos veikimą, kad būtų užtikrintas spartus, veiksmingas, tvarus, saugus ir patikimas asmenų ir prekių judėjimas, ir išnagrinėti galimybes toliau plėtoti santykius oro transporto srityje. Turėtų būti toliau skatinamas bendradarbiavimas civilinės aviacijos srityje;

- d) dialogą abipusio intereso jūrų transporto paslaugų srityse, kuriuo visų pirma siekiama sudaryti palankesnes sąlygas visų kliūčių, galinčių trukdyti plėtoti jūrų prekybą, šalinimui ir bendradarbiauti šioje srityje, taip pat gerinti sąlygas, kuriomis tarp Šalių uostų vykdomos krovininio jūrų transporto operacijos, užtikrinti neribotą patekimą į tarptautinės ir tarpvalstybinės prekybos sistemas komerciniais tikslais, didinti Šalių jūrų transporto sektoriaus konkurencingumą ir laivams, plaukiojantiems su atitinkamai valstybės narės arba Tailando vėliava arba eksploatuojamiems kitos Šalies piliečių ar bendrovių, patekimo į uostus, pagalbinių paslaugų ir uosto paslaugų srityje taikyti nediskriminacinį režimą, palyginti su savo laivams taikomu režimu, ir stiprinti jūrų transporto vaidmenį plėtojant veiksmingą transporto grandinę;
- e) įgyvendinti saugumo, saugos ir jūrų taršos prevencijos standartus ir tokią taršą mažinti, visų pirma kalbant apie jūrų transporto keliamą taršą, laikantis Šalims taikomų tarptautinių konvencijų, įskaitant bendradarbiavimą atitinkamuose tarptautiniuose forumuose siekiant užtikrinti geresnį tarptautinių taisyklių laikymąsi.

41 STRAIPSNIS

Turizmas

1. Vadovaudamosi atitinkamomis tarptautinėmis darnaus turizmo gairėmis, Šalys siekia gerinti keitimąsi informacija ir nustatyti geriausią praktiką, kad būtų užtikrinta suderinta darnaus turizmo plėtra, padedanti kurti darbo vietas ir populiarinti vietos kultūrą ir produktus, ir skatinama plėtoti darnaus vystymosi poveikio darniam turizmui stebėsenos priemonės.
2. Šalys susitaria plėtoti bendradarbiavimą siekdamas apsaugoti ir kuo geriau išnaudoti gamtos ir kultūros paveldo potencialą, švelnindamos neigiamą turizmo poveikį, visų pirma bet kokios formos žmonių, ypač vaikų, išnaudojimą, gerbdamos laukinę gyvūniją ir augaliją, biologinę įvairovę ir ekosistemas ir didindamos teigiamą turizmo verslo indėlį į darnų vietos bendruomenių vystymąsi, *inter alia*, plėtodamos darnų turizmą, kartu paisydamos vietos ir tradicinių bendruomenių neliečiamumo ir jų interesų ir tobulindamos turizmo sektoriuje organizuojamą mokymą.

42 STRAIPSNIS

Švietimas ir kultūra

1. Siekdamas gerinti tarpusavio supratimą ir geriau pažinti viena kitos kultūrą bei kalbą, Šalys susitaria skatinti bendradarbiavimą švietimo ir kultūros srityje, tinkamai atsižvelgdamos į savo įvairovę.

2. Šalys stengiasi imtis atitinkamų priemonių, siekdamas skatinti švietimo ir kultūros indėlį į mokymą darnaus vystymosi klausimais ir kultūrinius mainus ir šiose srityse įgyvendinti bendras iniciatyvas, be kita ko, kartu organizuoti kultūros renginius. Šiuo požiūriu Šalys taip pat susitaria toliau remti Azijos ir Europos fondo (ASEF) veiklą.

3. Šalys susitaria glaudžiai bendradarbiauti atitinkamuose tarptautiniuose forumuose, pavyzdžiui, Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacijoje (UNESCO), siekdamas geriau išsaugoti materialųjį ir nematerialųjį kultūros paveldą, visų pirma atsižvelgdamas į 1972 m. lapkričio 16 d. UNESCO generalinėje konferencijoje priimtą Pasaulio kultūros ir gamtos paveldo apsaugos konvenciją ir 2003 m. spalio 17 d. UNESCO generalinėje konferencijoje priimtą Nematerialaus kultūros paveldo apsaugos konvenciją ir didelę reikšmę teikdamos kultūrų įvairovės skatinimui siekiant plėtoti menus ir žiniomis grindžiamą kūrybinę ekonomiką.

4. Šalys taip pat skatina imtis priemonių, kuriomis siekiama užmegzti jų atitinkamų specializuotų agentūrų tarpusavio ryšius ir skatinti informacijos, praktinės patirties, studentų, mokslo darbuotojų, ekspertų mainus, taip pat toliau skatinti ekspertų grupių tarpusavio ryšius. Bendradarbiaujant ir naudojantis techniniais ištekliais, naudojamosi Sąjungos Pietryčių Azijoje švietimo ir kultūros srityje įgyvendinamų programų teikiamomis galimybėmis, taip pat Šalių šioje srityje įgyta patirtimi. Šalys taip pat susitaria aktyviau bendradarbiauti aukštojo mokslo srityje ir skatinti įgyvendinti programą „Erasmus+“, taip pat keistis geriausios patirties pavyzdžiais jaunimo politikos ir darbo su jaunimu srityse.

43 STRAIPSNIS

Aplinka ir gamtos ištekliai

1. Šalys susitaria, kad būtina bendradarbiauti aplinkos apsaugos ir perėjimo prie mažo anglies dioksido pėdsako, atsparios, efektyvaus išteklių naudojimo ir žiedinės ekonomikos, įskaitant bioekonomiką, srityse, ekonomikos augimą atsiejant nuo aplinkos būklės blogėjimo, ir išsaugoti bei tausiai valdyti gamtos išteklius ir skatinti biologinę įvairovę, nes tai yra dabartinės ir būsimos kartų vystymosi pagrindas.
2. Šalys susitaria, kad bendradarbiaudamos aplinkos ir gamtos išteklių srityje jos, siekdamos darnaus vystymosi, skatins veiksmingai naudoti išteklius, saugoti aplinką ir gerinti jos būklę. Palaikydamos šį bendradarbiavimą, Šalys sieks įgyvendinti Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m., taip pat veiksmingai įgyvendinti atitinkamus daugiašalius aplinkos susitarimus, įskaitant Paryžiaus susitarimą.
3. Šalys stengiasi tęsti ir stiprinti tarpusavio bendradarbiavimą aplinkos apsaugos srityje, ypač šiais klausimais:
 - a) sąmoningumo aplinkos klausimais ir gero aplinkos valdymo, įskaitant aktyvesnę ir prasmingą vietos bendruomenių dalyvavimą įgyvendinant aplinkos apsaugos ir darnaus vystymosi iniciatyvas, skatinimas;

- b) perėjimas prie žiedinės ekonomikos siekiant užtikrinti tvarų vartojimą ir gamybą, kuo labiau padidinti išteklių naudojimo efektyvumą ir kuo labiau sumažinti susidarančių atliekų, visų pirma plastiko atliekų, kiekį, kad būtų užkirstas kelias jūrų taršai plastikumu ir mikroplastiku;
- c) ekosistemų ir biologinės įvairovės vertės integravimas į planavimo nacionaliniu ir vietos lygmenimis procesus, skurdo mažinimo strategijas ir ataskaitas ir skatinimas įgyvendinti atitinkamus daugiašalius aplinkos susitarimus, įskaitant susitarimus dėl biologinės įvairovės ir tarptautinės prekybos laukiniais augalais ir gyvūnais;
- d) žemės ir dirvožemio apsauga, išsaugojimas ir atkūrimas ir tvarus žemės valdymas, siekiant užtikrinti, kad pasaulyje neblogėtų žemės būklė;
- e) bendradarbiavimas siekiant užtikrinti tvarią miškotvarką ir gerinti miškų valdymą, įskaitant indėlį į regioninį bendradarbiavimą kovojant su neteisėta medienos ruoša ir prekyba tokia mediena, miškų naikinimu ir miškų alinimu, be kita ko, propaguojant įtakos miškų naikinimui neturinčias žemės ūkio biržos prekių tiekimo grandines, skatinant miškų išsaugojimą ir miško įveisimą bei atkūrimą ir didinant anglies sankaupas miškuose. Taip pat būtų galima sudaryti savanorišką partnerystės susitarimą dėl miškų teisės aktų vykdymo, miškų valdymo ir prekybos mediena;
- f) veiksmingas nacionalinių parkų valdymas ir teritorijų, kurioms būdinga gausi biologinė įvairovė bei pažeidžiamos ekosistemos, nustatymas ir apsauga, tinkamai atsižvelgiant į tose teritorijose arba netoli jų gyvenančias vietas bendruomenes ir į nykstančias rūšis bei rūšis, kurioms gresia pavojus išnykti;

- g) pakrančių ir jūrų išteklių, įskaitant saugomas jūrų teritorijas ir aplinką, apsauga ir tvarus valdymas;
- h) neteisėto tarpvalstybinio cheminių medžiagų, kietųjų ir elektroninės įrangos atliekų bei jūrą teršiančių šiukšlių, ozono sluoksnį ardančių medžiagų, taip pat nykstančių rūšių ir rūšių, kurioms gresia pavojus išnykti, judėjimo prevencija; vandens, dirvožemio, oro ir triukšmo taršos prevencija;
- i) įtraukaus, atsparaus ir aplinkai nekenksmingo cheminių medžiagų ir atliekų tvarkymo užtikrinimas;
- j) bendradarbiavimo tausaus vandens valdymo ir sanitarijos klausimais skatinimas, siekiant užtikrinti vandens prieinamumą, kokybę ir efektyvų vartojimą;
- k) ekologinių inovacijų ir švarių technologijų skatinimas, siekiant propaguoti ir diegti aplinkosaugos technologijas, tvarius produktus ir paslaugas, be kita ko, teikiant tinkamas fiskalines ir finansines paskatas;
- l) skatinimas sprendžiant aplinkosaugos klausimus naudoti Žemės stebėjimo sistemas, taip pat stiprinti susijusius gebėjimus ir dalytis atitinkama patirtimi.

44 STRAIPSNIS

Vandenynų valdymas

1. Šalys, siekdamos skatinti ilgalaikį gyvųjų jūrų išteklių ir jūrų ekosistemų išsaugojimą ir tvarų valdymą, stiprina dialogą ir bendradarbiavimą vandenynų valdymo klausimais.

2. Šalys stiprina bendradarbiavimą jūrų gyvųjų išteklių išsaugojimo, valdymo ir tausaus naudojimo srityse, kaip apibrėžta 1982 m. gruodžio 10 d. Trečiojoje konferencijoje jūrų teisės klausimais priimtoje 1982 m. JT jūrų teisės konvencijoje (UNCLOS) ir 1995 m. spalio 31 d. Maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) konferencijos rezoliucija Nr. 4/95 priimtame FAO Atsakingos žuvininkystės kodekse. Šalys įsipareigoja bendradarbiauti skatindamos įgyvendinti Jungtinių Tautų susitarimo dėl UNCLOS nuostatų, susijusių su vienos valstybės ribas viršijančių žuvų išteklių apsauga ir valdymu, įgyvendinimo ir Susitarimo dėl skatinimo žvejybos laivams atviroje jūroje laikytis tarptautinių išsaugojimo ir valdymo priemonių tikslus.

3. Šalys taip pat susitaria bendradarbiauti:
 - a) skatindamos įgyvendinti FAO susitarimą dėl uosto valstybės priemonių, kuriomis siekiama užkirsti kelią neteisėtai, nedeklaruojamai ir nereglamentuojamai (NNN) žvejybai, atgrasyti nuo jos ir ją panaikinti;

- b) su regioninėmis žvejybos valdymo organizacijomis ar struktūromis, kurių narės, stebėtojos ar bendradarbiaujančiosios šalys, kurios nėra susitariančiosios šalys, jos yra, arba šiose organizacijose ar struktūrose, siekdamas skatinti gyvųjų jūrų išteklių ir jų ekosistemų išsaugojimą ir tausų jų valdymą;
- c) kovodamos su NNN žvejyba ir su tokia žvejyba susijusia veikla, šiuo tikslu taikydamos visapusiškas, veiksmingas ir skaidrias priemones, be kita ko, dalydamosi patirtimi, skatindamos stiprinti gebėjimus ir keistis informacija NNN žvejybos srityje, atitinkamais atvejais atsižvelgdamos į duomenų konfidencialumą ir nacionalinius įstatymus;
- d) skatindamos žvejybos ir jūrų gėrybių sektoriuose taikyti pagrindinius darbo principus ir darbuotojų teises ir įgyvendindamos 2007 m. gegužės 30 d. Ženevoje priimtą Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) konvenciją Nr. 188 dėl darbo žvejybos sektoriuje;
- e) plėtodamos tvarų ir atsakingą jūrų akvakultūros sektorių, be kita ko, įgyvendindamos FAO Atsakingos žuvininkystės kodekso tikslus ir principus;
- f) mažindamos vandenynams daromą spaudimą, *inter alia*, kovodamos su jūrą teršiančiomis šiukšlėmis ir jūros tarša, be kita ko, iš sausumoje ir laivuose esančių šaltinių, taip pat dėl žmogaus veiklos jūroje, pagal Šalims taikomus tarptautinius įpareigojimus ir imdamosi prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos švelninimo priemonių, skirtų vandenynų ir pakrančių bendruomenių atsparumui klimato kaitai didinti.

45 STRAIPSNIS

Žemės ūkis, gyvulininkystė, žuvininkystė ir kaimo plėtra

1. Šalys susitaria skatinti dialogą žemės ūkio, gyvulininkystės, žuvininkystės ir kaimo plėtros srityse. Šalys keisis informacija ir plėtros bendradarbiavimą šiais klausimais:
 - a) žemės ūkio politika ir tarptautinės žemės ūkio perspektyvos apskritai;
 - b) prekybos žemės ūkio produktais, įskaitant prekybą augalais, gyvūnais, vandens gyvūnais ir jų produktais, skatinimas ir lengvinimas;
 - c) kaimo vietovių plėtros politika, įskaitant kitus gamybos išteklius ir sąnaudas, žinias, finansines paslaugas, rinkas ir galimybes kurti pridėtinę vertę ir užimtumo galimybes dirbant ne ūkyje;
 - d) augalų, gyvūnų, vandens gyvūnų produktų politika, įskaitant tokias žemės ūkio kokybės sistemas kaip geografinės nuorodos ir ekologinė gamyba, taip pat bendradarbiavimas gerosios ūkininkavimo praktikos srityje;
 - e) ekologinio ūkininkavimo sertifikavimo ir akreditavimo sistemų bei tvarios žemės ūkio gamybos skatinimas.

2. Šalys susitaria skatinti bendradarbiavimą technologijų srityje, gebėjimų stiprinimą ar bet kokių kitų formų bendradarbiavimą, padedantį didinti našumą, užtikrinti saugią ir tvarią gamybą bei atsparią praktiką žemės ūkio, gyvulininkystės, žuvininkystės ir kaimo plėtros srityse, taip pat gerinti pasirengimą augalų, gyvūnų ir zoonozinėms ligoms, jų prevenciją, nustatymą, reagavimą į jas ir jų kontrolę pagal koncepciją „Viena sveikata“ ir tarptautinius standartus.
3. Šalys susitaria skatinti viešąjį ir privatųjį sektorius aptarti verslo informaciją ir ja keistis, be kita ko, žemės ūkio produktams skirtuose verslo derinimo ir prekybos skatinimo renginiuose.

46 STRAIPSNIS

Sveikata

1. Šalys susitaria bendradarbiauti ir dalytis patirtimi bei geriausios praktikos pavyzdžiais sveikatos priežiūros sektoriuje, siekdamos stiprinti su moksliniais tyrimais susijusią veiklą, mažinti pagrindinių neužkrečiamųjų ir užkrečiamųjų ligų, įskaitant COVID-19 pandemiją, keliamą grėsmę ir stiprinti visuotinę sveikatos apsaugą, taip pat sveikatos priežiūros paslaugas, įskaitant lytinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugas. Šalys taip pat susitaria keistis nuomonėmis ir geriausia patirtimi su vaistais ir medicinos priemonėmis susijusiais reglamentavimo klausimais.

2. Bendradarbiavimas palaikomas daugiausia tarptautiniuose forumuose, įskaitant Pasaulio sveikatos organizaciją, ir įgyvendinant daugiašales iniciatyvas tokiose srityse kaip:

- a) bendri moksliniai tyrimai ir pagrindinių vertikaliųjų sveikatos priežiūros sistemų kūrimas; bendri moksliniai tyrimai įgyvendinant tokias daugiašales iniciatyvas kaip Pasaulinis lėtinių ligų aljansas ir Bendradarbiavimo pasaulinių mokslinių tyrimų, susijusių su pasirengimu infekcinėms ligoms, srityje iniciatyva;
- b) gebėjimų stiprinimas ir žmogiškųjų išteklių plėtra;
- c) tarptautiniai susitarimai sveikatos priežiūros sektoriuje.

47 STRAIPSNIS

Užimtumas ir socialiniai reikalai

1. Šalys, siekdamos stiprinti socialinį globalizacijos aspektą, susitaria stiprinti bendradarbiavimą ir skatinti techninę pagalbą užimtumo ir socialinių reikalų srityje, įskaitant bendradarbiavimą regioninės ir socialinės sanglaudos, darbuotojų saugos ir sveikatos, lyčių lygybės ir vienodo užmokesčio už vienodos vertės darbą, mokymosi visą gyvenimą ir įgūdžių ugdymo, socialinės apsaugos ir deramo darbo klausimais.

2. Šalys dar kartą patvirtina, kad būtina remti visiems naudingą globalizacijos procesą ir, kaip vieną iš pagrindinių darnaus vystymosi ir skurdo mažinimo veiksnių, skatinti visišką ir našų užimtumą ir deramą darbą, kaip patvirtinta Darnaus vystymosi darbotvarkėje iki 2030 m., 2008 m. birželio 10 d. Ženevoje priimtoje TDO deklaracijoje dėl socialinio teisingumo siekiant sąžiningos globalizacijos ir 2019 m. birželio 21 d. Ženevoje priimtoje TDO šimtmečio deklaracijoje dėl darbo ateities. Šalys atsižvelgia į atitinkamus savo ekonominės ir socialinės padėties ypatumus ir skirtumus.

3. Šalys dar kartą patvirtina atitinkamus savo įsipareigojimus skatinti ir veiksmingai įgyvendinti tarptautiniu mastu pripažintus socialinius ir darbo standartus bei laikytis pagrindinių principų ir teisių darbe, nustatytų 1998 m. birželio 18 d. Ženevoje priimtoje ir 2022 m. birželio 10 d. iš dalies pakeistoje TDO deklaracijoje dėl pagrindinių principų ir teisių darbe, juos skatinti ir įgyvendinti. Šalys susitaria bendradarbiauti ir teikti techninę pagalbą siekdamas ratifikuoti ir įgyvendinti pagrindines TDO konvencijas, taip pat bendradarbiauti skatindamos ratifikuoti ir įgyvendinti kitas atitinkamas naujausias TDO konvencijas, be kita ko, Konvenciją dėl smurto ir priekabiavimo darbo pasaulyje panaikinimo.

4. Šalys susitaria skatinti valdžios institucijų ir socialinių partnerių bendradarbiavimą užimtumo ir socialinių reikalų srityse, keitimasi informacija užimtumo, darbuotojų sveikatos ir saugos bei darbo inspekcijos klausimais ir socialinį dialogą socialinės ir darbuotojų apsaugos klausimais.

5. Bendradarbiavimas pagal šį straipsnį gali apimti, *inter alia*, konkrečias abiejų Šalių sutartas programas ir projektus, taip pat dvišaliu arba daugiašaliu lygmeniu, pavyzdžiui, ASEM, ES ir ASEAN ir TDO, palaikomą dialogą, bendradarbiavimą ir iniciatyvas bendro intereso klausimais.

48 STRAIPSNIS

Statistika

Šalys susitaria, remdamosi esamu Sąjungos ir ASEAN bendradarbiavimu statistikos srityje, skatinti bendradarbiavimą derinant statistikos metodus ir praktiką, įskaitant statistinių duomenų rinkimą, tvarkymą, analizę ir sklaidą, kad būtų užtikrintas didesnis aukštos kokybės, laiku teikiamų, aktualių ir išsamesnių suvestinių duomenų prieinamumas ir Šalys galėtų abiem pusėms priimtiniu būdu naudotis prekybos prekėmis ir paslaugomis, taip pat apskritai bet kurios į šį Susitarimą įtrauktos srities, kurios duomenis įmanoma statistiškai tvarkyti, statistika. Šalys pabrėžia duomenų ir statistikos svarbą įgyvendinant Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m.

49 STRAIPSNIS

Pilietinė visuomenė

Šalys pripažįsta pilietinės visuomenės, ypač akademinės bendruomenės, socialinių partnerių, taip pat ekspertų grupių ir socialinių partnerių tarpusavio ryšių vaidmenį pagal šį Susitarimą palaikant dialogą ir bendradarbiavimą ir jų indėlį į šiuos procesus ir susitaria skatinti ir propaguoti veiksmingą dialogą su pilietine visuomene, skatinti veiksmingą ir konstruktyvų jos dalyvavimą, taip pat įvairių suinteresuotųjų subjektų partnerystę.

VI ANTRAŠTINĖ DALIS

BENDRADARBIAVIMO PRIEMONĖS

50 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimo ištekliai

1. Šalys, atsižvelgdamos į atitinkamus savo išteklius ir teisės aktus, susitaria skirti tinkamų išteklių, įskaitant finansinius išteklius, kad būtų pasiekti šiame Susitarime nustatyti bendradarbiavimo tikslai.

2. Šalys skatina Europos investicijų banką tęsti savo veiklą Tailande laikantis savo procedūrų ir finansavimo kriterijų.

51 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas remiant trečiųjų šalių vystymąsi

1. Šalys susitaria pradėti reguliarią dialogą dėl savo atitinkamų vystymosi programų trečiojoje šalyse.

2. Šalys taip pat susitaria bendradarbiauti imdamosi bendrų veiksmų, kuriais siekiama teikti paramą Tailando kaimyninių ir kitų šalių darniam vystymuisi atitinkamuose trišalio bendradarbiavimo sektoriuose. Bendradarbiavimo sritis *ad hoc* pagrindu nustato visi susiję partneriai, atsižvelgdami į paramą gaunančių šalių poreikius ir ES ir Tailando pajėgumus bei praktinę patirtį.

VII ANTRAŠTINĖ DALIS

INSTITUCINĖ STRUKTŪRA

52 STRAIPSNIS

Jungtinis komitetas

1. Įsteigiamas Jungtinis komitetas, kurį sudaro aukščiausio lygmens abiejų Šalių atstovai ir kurio užduotys yra:
 - a) užtikrinti tinkamą šio Susitarimo veikimą ir įgyvendinimą;
 - b) nustatyti prioritetus atsižvelgiant į šio Susitarimo tikslus;
 - c) teikti rekomendacijas šio Susitarimo tikslams pasiekti;
 - d) kai tinkama, spręsti visus ginčytinus klausimus ar nesutarimus dėl šio Susitarimo aiškinimo, įgyvendinimo ar taikymo pagal 55 straipsnį;
 - e) nagrinėti visą bet kurios Šalies pateiktą informaciją apie įsipareigojimų nevykdymą ir konsultuotis su kita Šalimi, siekiant rasti draugišką ir abiem Šalims priimtina sprendimą pagal 55 straipsnį.

2. Jungtinio komiteto posėdžiai paprastai vyksta ne rečiau kaip kas dvejus metus pakaitomis Bankoke ir Briuselyje abipusiu sutarimu nustatytą dieną. Šalių sutarimu taip pat gali būti šaukiami neeiliniai Jungtinio komiteto posėdžiai. Jungtiniam komitetui pakaitomis pirmininkauja kiekviena Šalis. Jungtinio komiteto posėdžių darbotvarkė nustatoma Šalių sutarimu.
3. Jungtinis komitetas gali steigti specializuotas darbo grupes, kurios jam padėtų atlikti savo užduotis. Kiekviename Jungtinio komiteto posėdyje šios darbo grupės pateikia jam išsamias savo veiklos ataskaitas.
4. Šalys susitaria, kad viena iš Jungtinio komiteto užduočių taip pat yra užtikrinti, kad būtų tinkamai taikomi visi Šalių jau sudaryti arba būsimi sektorių susitarimai ar protokolai.
5. Jungtinis komitetas priima savo darbo tvarkos taisykles.

VIII ANTRAŠTINĖ DALIS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

53 STRAIPSNIS

Būsimų pakeitimų sąlyga

1. Siekdamos stiprinti bendradarbiavimą, Šalys gali abipusiu sutarimu išplėsti šį Susitarimą, be kita ko, jį papildydamos konkrečių sričių, sektorių ar veiklos susitarimais arba protokolais. Tokie konkretūs susitarimai arba protokolai yra neatsiejama bendrų dvišalių Šalių santykių dalis ir jiems taikoma bendra institucinė struktūra.
2. Įgyvendindama šį Susitarimą bet kuri Šalis, atsižvelgdama į jo taikymo metu įgytą patirtį, gali teikti pasiūlymus dėl bendradarbiavimo srities išplėtimo.

54 STRAIPSNIS

Kiti susitarimai

1. Nedarant poveikio atitinkamoms Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo nuostatomis, nei šis Susitarimas, nei veiksmai, kurių imamasi pagal šį Susitarimą, neturi jokios įtakos valstybių narių įgaliojimams pradėti dvišalį bendradarbiavimą su Tailandu arba atitinkamais atvejais su Tailandu sudaryti naujus partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimus.
2. Šis Susitarimas neturi įtakos atitinkamų Šalių įsipareigojimų, priimtų trečiųjų šalių atžvilgiu, taikymui ar įgyvendinimui.
3. Jokia šio Susitarimo nuostata netrukdo Šaliai imtis veiksmų, įskaitant ginčų sprendimo veiksmus, pagal bet kokį kitą tarptautinį susitarimą, kurio šalys yra abi Šalys.

55 STRAIPSNIS

Įsipareigojimų vykdymas

1. Šalys imasi visų bendrųjų arba specialiųjų priemonių, reikalingų įsipareigojimams pagal šį Susitarimą įvykdyti. Jos pasirūpina, kad būtų pasiekti šiame Susitarime išdėstyti tikslai.

2. Pagal 52 straipsnio 1 dalies d punktą bet kuri Šalis gali kreiptis į Jungtinį komitetą, kad šis išspręstų nesutarimą dėl šio Susitarimo taikymo ar aiškinimo.
3. Jei kuri nors iš Šalių mano, kad kita Šalis nevykdo kokių nors pagal šį Susitarimą prisiimtų įsipareigojimų, ji gali imtis atitinkamų priemonių pagal tarptautinę teisę.
4. Prieš imdamasi 3 dalyje nurodytų atitinkamų priemonių, išskyrus 5 dalyje nurodytus atvejus, tokia Šalis Jungtiniam komitetui pateikia visą atitinkamą informaciją, reikalingą padėčiai išsamiai išnagrinėti, kad būtų surastas Šalims priimtinas sprendimas. Šalys surengia konsultacijas, kurias prižiūri Jungtinis komitetas. Jei Jungtinis komitetas negali surasti abiem pusėms priimtino sprendimo, tokia Šalis gali imtis atitinkamų priemonių.
5. Jei kuri nors Šalis turi rimtų priežasčių manyti, kad kita Šalis iš esmės nevykdo kurio nors iš įsipareigojimų, kurie 1 straipsnio 1 dalyje ir 3 straipsnio 1 dalyje nurodyti kaip esminiai elementai, ji apie tokį įsipareigojimų nevykdymą nedelsdama praneša kitai Šaliai. Jungtinis komitetas bet kurios Šalies prašymu arba kitu Šalių sutartu būdu nedelsdamas per 30 dienų surengia konsultacijas bet kuriam priemonės aspektui arba jos pagrindui išsamiai išnagrinėti, kad būtų surastas Šalims priimtinas sprendimas. Pasibaigus šiam laikotarpiui pranešančioji Šalis gali taikyti atitinkamas priemones.

6. Pasirenkant atitinkamas priemones pirmenybė turi būti teikiama toms priemonėms, kuriomis mažiausiai trikdomas šio Susitarimo arba atitinkamais atvejais bet kokio kito konkretaus susitarimo veikimas. Tokios priemonės turi būti laikinos ir proporcingos pažeidimui, siekiant paskatinti galiausiai įvykdyti įsipareigojimus. Taikant 4 dalį, atitinkamos priemonės gali apimti dalinį arba visišką šio Susitarimo taikymo sustabdymą. Taikant 5 dalį, atitinkamos priemonės gali apimti dalinį arba visišką šio Susitarimo arba bet kurio kito konkretaus susitarimo, nurodyto 53 straipsnio 1 dalyje, taikymo sustabdymą.

Sprendimą sustabdyti taikymą priims kiekviena Šalis pagal savo atitinkamus įstatymus ir kitus teisės aktus.

7. Bet kuri Šalis gali prašyti Jungtinio komiteto peržiūrėti aplinkybes, dėl kurių buvo pradėtos taikyti atitinkamos priemonės, kad būtų surastas abiem Šalims priimtinas sprendimas. Šalis, kuri imasi atitinkamų priemonių, jas atšaukia, kai tik tam atsiranda pagrindas.

56 STRAIPSNIS

Sąlygų lengvinimas

Siekdamos palengvinti bendradarbiavimą pagal šį Susitarimą, Šalys susitaria pagal savo atitinkamus įstatymus ir kitus teisės aktus pareigūnams ir ekspertams, dalyvaujantiems palaikant bendradarbiavimą, sudaryti būtinas sąlygas, reikalingas jų funkcijoms vykdyti.

57 STRAIPSNIS

Teritorinis taikymas

Šis Susitarimas taikomas teritorijoms, kuriose taikoma Europos Sąjungos sutartis ir Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo, tose sutartyse nustatytais sąlygomis ir Tailando teritorijai.

58 STRAIPSNIS

Šalių sąvokos apibrėžtis

Šiame Susitarime Šalys – tai Sąjunga ar jos valstybės narės arba Sąjunga ir jos valstybės narės, atsižvelgiant į atitinkamą jų kompetenciją, ir Tailandas.

59 STRAIPSNIS

Įsigaliojimas ir laikinas taikymas

1. Šis Susitarimas įsigalioja praėjus 30 (trisdešimčiai) dienų nuo tos dienos, kurią paskutinė Šalis pranešė kitai Šaliai apie atitinkamą tam tikslui būtinų vidaus teisinių procedūrų užbaigimą.

2. Neatsižvelgdami į 1 dalį, Tailandas ir Europos Sąjunga, laikydamiesi savo atitinkamų vidaus procedūrų, kol įsigalios šis Susitarimas, gali laikinai taikyti visą šį Susitarimą arba jo dalis.
3. Toks laikinas taikymas įsigalioja praėjus 30 (trisdešimčiai) dienų nuo tos dienos, kurią:
 - a) Europos Sąjunga pranešė Tailandui, kad baigtos būtinos procedūros, ir nurodė laikinai taikytinas šio Susitarimo dalis ir
 - b) Tailandas pranešė Europos Sąjungai, kad baigtos būtinos procedūros, ir pritarė laikinai taikytinoms Susitarimo dalims.
4. Bet kuri Šalis gali raštu pranešti kitai Šaliai apie savo ketinimą nutraukti laikiną šio Susitarimo taikymą. Nutraukimas įsigalioja praėjus 30 (trisdešimčiai) dienų nuo tokio pranešimo gavimo dienos.
5. Kalbant apie laikinai taikomas šio Susitarimo nuostatas, laikoma, kad šis Susitarimas įsigalioja 3 dalyje nurodytą laikino taikymo pradžios dieną.

Jungtinis komitetas ir kiti pagal šį Susitarimą įsteigti organai šio Susitarimo laikino taikymo laikotarpiu savo funkcijas gali vykdyti tiek, kiek tai būtina laikinam šio Susitarimo taikymui užtikrinti. Vykdam šias funkcijas priimti sprendimai netenka galios, jei šio Susitarimo laikinas taikymas nutraukiamas pagal 4 dalį.

60 STRAIPSNIS

Trukmė ir nutraukimas

1. Šis Susitarimas galioja 5 (penkerius) metus. Jis automatiškai pratęsiamas tolesniems vienu metų laikotarpiams, nebent kuri nors iš Šalių likus 6 (šešiams) mėnesiams iki kito vienu metų laikotarpio pabaigos raštu praneša kitai Šaliai apie savo ketinimą nepratęsti šio Susitarimo.
2. Šį Susitarimą viena Šalis gali nutraukti kitai Šaliai pateikdama raštišką pranešimą. Susitarimo nutraukimas įsigalioja praėjus 6 (šešiams) mėnesiams po to, kai kita Šalis gauna pranešimą. Toks nutraukimas neturi poveikio vykdomiems projektams, pagal šį Susitarimą pradėtiems iki pranešimo gavimo.

61 STRAIPSNIS

Pakeitimai

Šis Susitarimas iš dalies keičiamas Šalių susitarimu. Pakeitimai įsigalioja tik po to, kai paskutinė Šalis kitai Šaliai praneša, kad atlikti visi būtini formalumai.

62 STRAIPSNIS

Bendros deklaracijos

Prie šio Susitarimo pridėtos bendros deklaracijos yra neatsiejama jo dalis.

63 STRAIPSNIS

Pranešimai

Pranešimai pagal 59 straipsnį teikiami atitinkamai Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui ir Tailando užsienio reikalų ministerijai.

64 STRAIPSNIS

Autentiški tekstai

Šis Susitarimas parengtas airių, anglų, bulgarų, čekų, danų, estų, graikų, ispanų, italų, kroatų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, nyderlandų, portugalų, prancūzų, rumunų, slovakų, slovėnų, suomių, švedų, vengrų, vokiečių ir tailandiečių kalbomis. Visi tekstai yra vienodai autentiški.

Priimta [...] [.....]

BENDRA DEKLARACIJA DĖL 5 STRAIPSNIO
(TARPTAUTINEI BENDRUOMENEI SUSIRŪPINIMĄ KELIANTYS SUNKŪS
NUSIKALTIMAI)

Valstybės narės ir Tailandas yra pasirašę Tarptautinio baudžiamojo teismo Romos statutą, kuris yra svarbi tarptautinės teisingumo sistemos ir veiksmingo jos veikimo dalis. Romos statute nustatyta, kad genocidas, nusikaltimai žmoniškumui ir karo nusikaltimai yra tarptautinei bendruomenei susirūpinimą keliantys sunkūs nusikaltimai.

BENDRA DEKLARACIJA DĖL 23 STRAIPSNIO
(TEISMINIS IR TEISINIS BENDRADARBIAVIMAS)

Karališkoji Tailando vyriausybė visomis priemonėmis ir laikydamasi savo įstatymų užtikrina, kad asmenims nebūtų vykdoma mirties bausmė, o jeigu Teismas skiria mirties bausmę, Karališkoji Tailando vyriausybė pateikia rekomendaciją dėl karaliaus malonės.
